

La sucedanto, da Eduardo A. RODI

Nova Ido – literaturo

La
sucedanto

da

Eduardo A. RODI

Editerio Krayono

Ponferrada - Hispania

2005

Titulo:

La sucedanto

Autoro:

Eduardo A. RODI

Yaro:

2005

Editerio:

*Editerio Krayono
Los claveles, num. 6, B.
E-24400 Ponferrada, Hispania.
krayono@yahoo.es*

Licenco:

Ta verko, licencesas sub

Creative Commons License

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.0/legalcode>

Pluse, segun la autoro:

"Irgu darfas libere kopiar ta verko totale o partale, ma nulu publikigez "La sucedanto" en altra linguo kam Ido."

Plusa edituri en Ido:

www.publikaji.tk

La sucedanto

Dediko

Me naskis e sempre vivis en mea urbo Santa Fe. Ma me freque vakancis en somero che familiani qui vivas en San Lorenzo, mikra urbeto en mea sama provinco, ye proxime 160 kilometri adsude de Santa Fe. En ta varmega posdimezi somerala, poko esis facebla, precipue en tala urbeti provincala quala San Lorenzo, ube la siesto pos dejunar duras ankore esar kustumo sakratra.

E me nultempe prizis siestar. Do mea matro donis a me la novelo kriminala "After the Funeral" ("Pos la funero") da Agatha Christie, por ke me havez ulo facebla dum ta hori kande omni cetera dormis. To esis mea unesma lektajo kriminala, ye du yardeki ante nun. Depose, me lektadis deki e deki de fikтивaji kriminala, e ye kelka tempo ante nun, me komencis pensar ke anke me volas skribar le mea.

Kande me lerneskis Ido, me deskovris linguo maxim apta por ta fikтивaji quin me deziris skribar. Me esis konvinkita ke Ido esus linguo multe plu apta kam irga linguo naturala, mem kam mea linguo denaska, por debutar kom skribero.

Me ja kreabis en mea kapo la detektivo Jorge Quesada, e me ne volis perdar lu. Do, me simple adaptis la nomo, e liberigis mea imagino.

Pluse, me lerneskis interesanta koincido. Kande Agatha Christie skribis "After the Funeral", el dedikis olu tale: "In memory of happy days at Abney" ("En memoro di dii felica en Abney"). Do, me volis ke anke mea unesma fikтивajo esez dedikata a mea felica dii en San Lorenzo.

En "La sucedanto" me probis rikrear ta feliceso bukolikal lor mea adolecanteso en San Lorenzo. Ma me anke volis homajar mea nuna vivo en mea propra urbo Santa Fe e dankegar Agatha Christie pro la longa hori de feliceso quan el donacis a me quale a tanta homi en la mondo.

Pro to, me permisas me dedikar ica novelo tale:

"En dolca memoro di mea felica dii en San Lorenzo; en homajo ad Agatha Christie; kun danko a mea matro pro elua donacajo di "After the Funeral"; ed en joyoza celebros di mea nuna vivo en mea karega hem-urbo Santa Fe."

30ma di septembro 2005.

Rezumo

En sua inquesto policala di brutal ocido, Inspektero Detektivo Jorjo Quesada renkontras kompleksa neto de odio, desprizo e jaluzeso, ed il questionas su quante to omna povus esar responsebla pri la ocido.

Listo di Personi

- Artizano Henriko:* .....un del tri gardisti di Edificio Centrala.
- Burgi Cezar:* .....turisto en Santa Lorenzo, jus mariajinta a Paula Flavi.
- Chambelano Arturo:* .....koronero di Santa Fido.
- Doriko Julio:* .....stenografisto por la Polico di Santa Fido.
- Flavi Paula:* .....turisto en Santa Lorenzo, jus mariajinta ad Cezar Burgi.
- Germano Maria:* .....netigisto en Edificio Centrala.
- Jakobino Iosef:* .....delegito dil kontisti qui laboras en Edificio Centrala.
- Kardinali Ana:* .....spozo di Karlo Kardinali
- Kardinali Celia:* .....filio di Ana e Karlo Kardinali.
- Kardinali Karlo:* .....spozo di Ana Kardinali, kontisto por Kontistaro Nova Voyo.
- Kardinali Marko:* ..... filio di Ana e Karlo Kardinali.
- Kroniero Ivana:* .....sekretario di Iosef Jakobino.
- Marsuino Rose:* .....kontisto por Kontistaro Nova Voyo.
- Martino Lukas:* .....policisto subordinita a Quesada.
- Monti Petro:* .....kontisto por Kontistaro Nova Voyo.
- Orea Johano:* .....delegito preiranta Iosef Jakobino.
- Pasero Mirta:* .....telefonisto di Edificio Centrala.
- Pretori Horatio:* .....un del tri gardisti di Edificio Centrala.
- Quesada¹ Jorjo:* .....detektivo policala di la Polico di Santa Fido.
- ¹[Malgre ke ca fiktivajo skribesis tote en Ido, la persono Jorjo Quesada pensesis antee, en la Hispana. Yen pro quo olu retenas surnomo taorigina. Olu pronuncesez: /ke-SA-ða/].
- Rivi Jakob:* .....olima delegito dil kontisti.
- Rubino Letitia:* .....netigisto en Edificio Centrala.
- Santanjelo, Oskar:* .....jeranto di Kontistaro Nova Voyo.
- Shakto Hektor:* .....un del tri gardisti di Edificio Centrala.
- Tamburino Viktor:* .....kontisto por Kontistaro Nova Voyo.
- Urbano Albert:* .....kontisto por Kontistaro Nova Voyo.

Lundio

1ma Ceno

Onu frapetis la pordo.

–Enirez –on invitis de interne.

Kande Karlo Kardinali audis la zumo dil klosheto, il eniris.

–Ho, Karlo. Venez. Sideskez. Quale vu standas?

–Bone, danko, Sro. Jakobino. E vu?

–Bone, danko.

–Ka vu volis parolar kun me?

–Yes. Ma ka vu ne deziras kafeo? –Il komandis per l’interkomunikilo: –Ivana, adportez du kafei. Do, quale standas vua spozo, Karlo? Ana, el nomesas, ka? De quanta tempo el ne venas vizitar ni?

Ivana Kroniero eniris la kontoro kun la du kafei. El esis yunino belega, evanta duadek e quar yari. Ye sua evo, el ja lernabis, plu frue kam multon altra, quale uzar ta benediko suafavore.

Tam balde kam el ekiris, Jakobino rikomencis sua parolo. Iosef Jakobino esis viro olda de preske sepadek yari. Il ya aspektis evar singla yaro di sua evo, e kelki plusa, anke. Ilua desfacila vivo semble igabis *ilun* oldeskar plu rapide kam altra homin.

Il explikis la motivo di ta kunsido.

–Quale vu savas, Karlo, mea ofico kom delegito finos ye la venonta monato. Lore, elektesos mea sucedanto. Me ne darfis rielektesar. Ma me ya darfis propozar mea kandidato. Ofte, la kandidato propozata dal delegito ekoficeskanta havas granda avantajo. Ma nedicine, to ne sekurigas a lu la vinko.

–Yes, –respondis Karlo respektoze. –Me savas to omna, sioro. Me laboras hike de duadek e quar yari.

–Ho, yes. Nedicine. –Iosef Jakobino ridetis a Karlo. –Do, me devos anoncar mea kandidato ante lundio venonta. To esas, erste ye sep dii pos nun. To ne esas multa tempo. Do on devas agar rapide. –Il pauzis ante durar parolar. –Kara Karlo, me pensis ke vu povus esar mea kandidato. Quon vu opinionas?

Ya ton Karlo ne expektis.

–Ka me? Vua kandidato? Vu honorizas me, sioro. Ma me ne savas quon dicar.

–Vu ne devas responder nun, Karlo. Parpensez lo dum du dii. Merkurdie, vu donos a me vua respondo. Nu, me koncias ke vu opozos granda rezisto che vua kunlaboranti. E forsan to neutrigos la avantajo esar la kandidato oficala, ma... – Jakobino ne finis sua frazo.

–Ka “granda rezisto”? Qua “granda rezisto”, sioro? –Karlo ya savis quon la delegito intencis dicar, ma il volis audar lo de ilua boko.

–Ho, vu ja savas... Pro vua... Pro ke vu esas...

–Nigro? –kompletis Karlo.

–Yes, to: nigro. Kelka employati povus preferar ne havar delegito nigra. Esas multa rasismo ankore che li.

–Yes, me savas lo.

–Do, vu pensez pri to dum du dii. Merkurdie, kande vu arivos, vu venos a mea kontoro, e vu savigos da me vua decido. E nun retroirez a laborar.

E Karlo retroiris al chambro generala. Nulu avertabis lua departo. E nulu avertis nun lua retroveno.

2ma Ceno

Karlo Klaudius Kardinali laboris por Kontistaro Nova Voyo, de ke il evis dekeok yari. Omno esabis lore duoble desfacila por il, pro lua yuna evo e pro lua koloro. Tamen, il sucesabis progresar. Il esis nun, ye sua quaradek e du yari, kontisto mezkategoria, to quo signifika granda progreso de sua komenco kom netigisto, kande il ankore studiis Kontismo. Il esis kontenta, malgre savar ke se il esabus blanka, il progresabus segun sua kapableso, plu fore e rapide kam kom nigro. Forsan quale Sro. Jakobino.

Iosef Jakobino esis plu olda kam Karlo de preske tri yardeki. Ma il anke enirabis la kompanio ye plu olda kam Karlo. Malgre to, ilua progreso en la kompanio esabis plu facila, plu rapida. Vidvo de tre yuna, e sen filii, Iosef dedikabis sua tota tempo al laboro, mem kom maniero obliviar sua chagreno e pro pavoro a rifacar sua vivo kun altra muliero. Il luktabis harde por divenar delegito, malgre ke il nultempe esis la “kandidato oficala”. Il sucesabis pos plura probi falianta, e dum sua yarduo enofice il esabis ecelanta delegito por sua kolega kontisti. Il obtenabis grava plubonigi del kompaniestri por sua deleginti. Il ofte devis restar dum la tota nokto en sua kontoro, ma lo ne importis, nam il ya amegis sua laboro. E pluse, laborar igis il obliviar sua soleso.

Karlo esis la sola kontisto nigra mezkategoria en Kontistaro Nova Voyo, e ya la nigro qua irabis maxim adsupre en la kompanio. Il pasigis sua labordii en granda chambro generala, nur apud vizaji blanka, qui tre desfreque adresis su ad il, ecepte por aferi ekskluzive laborala. Il nultempe plendis pri to. Il savis ke lo ne pervaloras, nam li asertus ke li nultempe atakis o mokis il pro lua raso. E lo esus justa. On ne direte atakis il. On simple ignoris il.

Che le nigra, la kunvivo ne esis plu facila por Karlo. La poka nigri qui laboris por Nova Voyo sentis su trahizita dal nigro sucesanta. E li anke sentis envidio pro ke li ipsa ne havabis la kurajo por sequar la sama voyo.

Pluse, esis Albert e Rose. Li agis quale la cetera, dum labortempo. Ma pose, li sekrete interesesis sincere pri Karlo. Li tri ofte intervizitis, kun sua familiani. Li intertelefonis kande un de li maladeskis, o havis ula problemo. E dum labortempo, li diskrete interchanjis regardi kom kodexigita komento pri to quo eventis ibe.

Do quale plendar pri la desprizo da sua kunlaboranti, sen riskar sua amikeso celita kun Albert e Rose?

Karlo regardis adavane. Ye du skribo-tabli de il, sidis Viktor Tamburino. Viktor esis l'employato maxim nova (de ne plu kam tri yari) e la maxim yuna kontisto mez-kategoria. Il esis tam yuna kam il esis richa; o fakte, kam esis ilua genitori, qui igabis il studiar irgo en l'Universitato. Ed il lore selektabis Kontismo, pro la motivo maxim frivola: ke la yunino qua interesis il lore anke studiis ta kariero. Ta amoreto ne duris plu multo kam kelka monati ed il trovis su en kariero qua signifika nulo plusa por il ma, por ne agnoskar la neprofundesado di sua decido, Viktor decidabis lore divenor la maxim bona kontisto quan il povis esar. E ton il sucesabas esar, maxim nekontesteble.

Viktor nultempe bezonis explicite dicar "Me esas rasisto". Tre suficis ke il anuncis: "Yen tua kuzo, Karlo. Irez vidar quon il volas". La "kuzo" esis fakte ya irga kliento nigra. Od il dicitis "He, Karlo. Adportez ta portfolio de ibe, ka? Tu standas maxim proxim ol" "Yes," pensis Karlo. "Me standas maxim proxime. Ma vu vartis til ke me standis hike por demandar ol de me, ka? Pluse, ka vu vere *bezonas* la portfolio?" Ton pensis Karlo. Ma il sempre tacis, ed adportis la portfolio.

Viktor babilis nun kun sua maxim kar amiko, Petro Monti. Evanta ja plu kam triadek e kin yari, Petro semblis ankore ne matureskir. Lua obsedo duris esar pri futbalo e mulieri, e lua laboro ne semblis interesar il troe, to quo igis il ye kontisto tre mediokra. Karlo memoris ke Petro havis patro kontista. Ilca esabis maxim interesata ke sua filio durigez sua laboro, che sua kompanio. Ma l'interesi di Petro relatis tote altro. Il obediabis la decido patrara studiar Kontismo, ma balde pos ke il finis l'Universitato, ilua patro mortis. Petro komprenis ke ne Kontismo interesis il, e ke la motivo por to quon il agabis dum tanta yari en sua vivo esis nun mortinta. Il falis en granda frustrado. Il savis agar ya nulo altra kam to, quon il tamen desprizegis agar. Ed il bezonis ne plu kam kelka monati por ruinar la kompanio quan lua patro transdonabis ad il.

Petro dicitis:

-Do me ne vidis tu hiero en la futbal-ludeyo. Ka tu ne iris?

-Ma ka tu ne savas lo? -fanfaronis Viktor. Il regardis cirkume, quale se lu esabus diconta granda sekretajo. -Mirta subite aparis che me. E quon me povis agar? Me devis... Nu, tu savas, ka ne? Ha, ha, ha!

-Mirta? Ka Mirta, la telefonisto? Nu, nekredibla, kerlo. Yes, evidente, ya quo altra restis agebla?

-Ho, e parenteze, el rakontis a me ke venonta-lundie, maxim tarde, Jakobino devos anunciar sua kandidato.

-"Sua kandidato"?

-Yes, por l'elekto, ventontamonte. Nu, el dicitis ke l'anuncio esos surprizanta!

-Pro quo?

-Me ne savas. Me konjektas ke en ta chambro es la sucedanto di Old Iosef. Il ne selektus kontisto bas-kategoria. E maxim nedecinde, anke ne un de ta advokati qui semblas venor al triesma etajo. Forsan tu ipsa es la kandidato!

-Me? No. Neposibla, kerlo -eskartis Petro. -Me pensus pri ulu plu olda ed experiencoza. Albert, exemple. Pro quo ne? He, Albert! Ka vu ne dezirus esor nia sequanta delegito? Imaginez sidigor Ivana sur vua gremio por diktar vua letri ad el.

Albert esis la maxim talentoz ed experiencoza kontisto mez-kategoria. Nequale Petro, Albert ya konsideris kontismo kom sua revo e pasiono, a qua el dedikabis plu

kam un duimo de sua kinadek e kin yari. Nestranje, omni respektis il, nam a sua savo, il savis adjuntar sua afableso por omni.

–Ha, ha, ha! Bel ideo, Petro. Ma forsan *mea spozo* ne tro prizos ol, ka?

–Lore, se vu permisos a me diktar kelka letri ad Ivana sur mea gremio, me promisas rakontor nulo a vua spozo.

–Ha, ha! No, mea amiko. Regretinde, esar delegito esus tro multa laboro por me. Olda Iosef ofte arivas unesme, e departas laste, od il mem restas dumnokte en la kompanio. Il afordas lo, ma ne me, qua havas mea familio. Pluse, me audabas ke sekretarii ja ne sidas sur la gremio di sua chefi.

–Vu perdas lo, Albert. La bel Ivaneta sidas sur altra gremio.

Ye ta punto, Rose ja ne afordis restar tacanta. Karlo sentis su tre identifikata ad elu, nam li amba apartenis a minoritati unpersona en ta laboreyo. Nur il esis nigro e nur el esis muliero. Maxim multa disputi di Rose esis kontre Petro, di qua el tote reprobis la desprizo a la homini. Petro, sualatero, ne esforcis komprenar la vidpunto di Rose, elquan il konsideris kom “simpla feministo skandalema”.

–To esas –adjuntis Rose, –se la selektato ne esas me. Se Sro. Jakobino kandidatigus me, me ne sidigus Ivana sur mea gremio... –La viri regardis el mokante. –Quo? Pro quo vi regardas me tale? Ka vi ne pensas ke me povus esar delegito?

Viktor e Petro interregardis e subite lia ridego explozis. Anke Albert ridetis.

3ma Ceno

Vehante adheme, per sua automobilo, tra la stradi di Santa Fido, Karlo komencis konsiderar la propozajo. Mil pensaji asaltis il samtempe. “Me havos min multa tempo, ma plu multa pekunio por mea familio.” “To esus nur dum du yari.” “Yes, dum du *longa* yari.” “Me es kapabla agar lo, e me povos montrar lo a *li*.” “Me respektesos pluse.” “Me odiesos pluse.” “Quo eventus se me kandidatesus e tamen, me perdus l’elekto?” “*Li* dicus: ‘Videz la nigracho ambicoza! Ka tu pensis ke tu afordas reprezentar ni, nigracho?’ *Li* esis lua maniero aludar sua kunlaboranti. Viktor, e Petro ed kelki altra. Esante justa, Karlo devis agnoskar ke nulu, dum ilua tota vivo, dicabis ad il “nigracho”. Rasismo esis plu subtila, nun. Min direta, ma multe plu profunda ed efikiva. Nigri ne povis demandar “Ne agez tale pri me”, pro ke omn agi esis surfacale tre polita.

–Me cesez pensar pri to nun –il dicis a su ipsa. –Me es arivanta che me.

4ma Ceno

Ana esis un de la tri sola homi sur la tota tero pri qua Karlo ne dubitis. Elua amoro esis autentika, e tam intensa kam ye duadek yari antee, kande li renkontris. O kam ye dekesep yari antee, kande il propozis ad el mariajo. Lia du gefilii adolecanta, Marko e Celia, kompletigis la trio de personi ye qui Karlo tote kredis. Lia nasko nur kreskigabis l’amoro inter lia genitori. La gespozi ankore retenis kelka spaco e tempo por su ipsa, e

lia filii acceptis lo, ed admiris li pro lo.

Karlo renkontris sua spozo en lia dormo-chambro. El lektis noveleto sur sua lito. Sen parolar, il proximeskis ad el e kisis el amoroze. En lia "spaco privata" li havis la rituo tacita ne parolar, kande li renkontris, ante ke li kisis. Erste pos la rituo, el questionis:

–Ka tu havis bona dio, Karulo?

Il ankore ne esis pronta diskutar la propozajo da Jakobino, nek mem kun elu, til ke il kelkete pensabis sola pri olu.

–Yes –il respondis. –E tu, Karino?

–Ho, yes –el dicitis. Ed el komencis rakontar sua anekdoti diala pri Doktoro Roko, en la hospitalo ube elu laboris kom flegisto. Ma quik el komprenis ke il ne atencis.

–Kad ulo standas male, Karulo?

–No. Nulo eventas, Karino. Do, Dro. Roko advenis e quo eventis? –E cafoye il esforcis koncentrar su pri la rakontaji. E pro amoro, il sukcesis.

Mardio

5ma Ceno

Ye la matino sequanta, le Kardinali vekis ye 6:30 kloki, quale sempre. Ana ne kontentesis pri la respondo di sua spozo ke "nulo eventas". El bone savis ke ya ulo eventas. Ma el savis anke ke omna esforcio igar il parolar esus neutila.

Li manjis la dejuneto en sua joyeso kustumala.

–Ho, matro. El prenis de me la butro! –protestis Marko.

–No, matro. Il ja finabis uzar ol. Do, me prenis ol de la tablo, ne de il –explikis Celia.

–No, me ne finabis. Ka tu ne vidas, stulto, ke me ne finabis?

–Ho, haltez, vi amba. E finez quik dejunetar, o vi arivos tarde a la skolo... itere –respondis lia matro.

L'adolecanti tamen departis segun kustumo, ye 7:15 kloki o, per la vorto di Ana, "tarde". Kande la gespozi restis sola, Karlo ja decidabis ke il esas pronta por diskutar la propozajo kun sua spozo. Ed il rakontis omno detaloze ad elu.

–E quon tu volas agar? –el questionis pos kelka sekundi de silenco.

–Me ne savas –il dicitis. –Me sincere ne savas quon agar. Aceptar es granda risko. Tu lo savas.

Il konciis ke il ne bezonis explikar ta risko ad elu, qua, ultre nigro, esis anke muliero. Omno esabis por el mem plu desfacila kam por il.

–Ma ne aceptar –il adjuntis –esus admisar mea desvinko. *Nia* desvinko. Lo esas agnoskar ke ni nultempe povos esar en ofici importanta. Ka tu parkomprenas lo?

Segun *li*, delegito muliera es ideo mokinda. Ma delegito nigra esas nek mem mokinda. To es nepensinda. To es ne-ideo. To ne havas loko en lia kapo. Nu, *ton* me volas chanjar.

–Ka tu pensas ke tu povos?

–Me ne savas ka me povos, Karino. Me savas ke me devas. E me ya tre pavoregas...

6ma Ceno

Kande Karlo ekiris l'elevatoro di sua laboreyo, Petro esis ibe, vartante.

–Ivana dicis ke hiere tu esis en la kontoro di Old Iosef –komencis Petro sen obliviar sua rideto politacha.

–Bona dio, Petro –salutis Karlo e probis avanirar vers sua skribo-tablo, ma Petro stacis en lua voyo.

–Quon il dicis a tu? Quon vi diskutis?

–Nulo grava. Ka me darfas irar a...?

–Kad il anuncis a tu sua kandidato?

–Me vere bezonas irar a...

–Do il ya dicis ulo a tu! –Petro ne intence desobediis la pregi di Karlo. Il vere ne *audis* li. Ilua oreli ne esis pronta recevar altro kam la nomo quan il deziris savar. –He, quon il dicis? Qua sidigos Ivana sur sua gremio?

–Petro, me pregas...

–Me parias ke Albert es la fortunozo, ka? Dicez kad Albert...

–Petro, voluntes venar –vokis Rose. –Me bezonas vua signaturo hike. –El ne audacis demandar direte: “Cesez jenar il!”. Do to esis lua nedireta maniero helpar sua nigra amiko sekreta. Karlo savis lo, e dum ke Petro iris signatar la papero, maxim probable neutila, ilta artikulis en sua boko, ma sen voco, la vorto “Danko”.

7ma Ceno

Ye la vespero di ta mardio, Karlo ekiris sua laboreyo, pensante pri sua respondo por la dio sequanta. Il audetis sen tro atencar lo, ke ulu questionis:

–Ube es Old Iosef?

Altru respondis:

–Me ne es certa, ma me kredas ke il intencas restar hike canokte.

Triesmo (o ka forsan l'unesmo?) adjuntis:

–Kad itere?

–Yes, il devas preparar omno por la sucedo. Pluse, quon il povus agar, sola en sua hemo?

–Me questionas me quo eventus, se Iosef havus acidento od... ulo. Quan ni devus informar?

–Me ne savas lo. Kad ula fraton? Lua genitori mustas esar mortinta, ka?

–Me ne audabas pri ula frato. Ma me supozas ke il forsan havas kuzi od amiki. Forsan, mem ul amoratino sekreta.

–E qua recevos lua heredajo?

–“Lua heredajo”? Lua heredajo esos du hundi, kelka bagateli senvalora e debaji de kelka centi. Nulu postulos havar *ta* heredajo.

–Ma pro quo vi pensas pri la morto di Old Iosef?

8ma Ceno

Celia recevīs sua patro heme per kiso. Pro instinto e pro experienco, Karlo savis ke to signifikis sive ke el esabis reprimandata da sua matro e volis ilua apogo por evitar puniso, sive ke el bezonis pekunio de il. Kande il vidis Ana venar dop la yunino, ridetante, il eskartis disputo inter la du mulieri. Il questionis:

–Quanton tu volas? E por quo?

La adolecanto sentis su indignata.

–Ho, “pa”! Nulo! Me bezonas nulo!

Ana adjuntis:

–Tu devus sentar tu fiera pri tua filio, Karulo. He, rakontez, Celia. Rakontez.

La rideto riaparis en la vizajo dil filio.

–Me obtenis la medalio!

Ne quik Karlo komprenis qua medalion el aludis. Ma il intencis ne ofensar itere sua filio per agnoskar sua nekompreno, ed esforcis serchadar en sua memoro la expliko quan il preferis ne demandar. Subite, il memoris.

–La medalio! Ka tu obtenis la medalio?

La “medalio” esis grantata singla-yare a la studento en la skolo di Celia, qua probis esar ultre bona studianto, anke la maxim bon amiko e kompano. Tre rare la medalio grantesis a nigro. Ma segun la komenti generala, granda parto di elua kompani decidabis ke nulu meritis tayare plu multe kam Celia obtenar ta medalio.

Karlo embracis e kisis sua filio ma il ne parolis, por ne dicar ad el to quon il pensis tainstante. Ideo komencabis formacesar en ilua kapo. E pro ta ideo, il ne afordis regardar sua filio ye la okuli.

Merkurdio - Matine

9ma Ceno

La matino di merkurdio esis la granda matino. Karlo havis respondo dicenda, qua povus chanjar definitive lua vivo, ed olta di lua familio. Il levis su tamatine multe plu frue kam il kustumis. Ne pro ke il decidabis lo, ma pro ke il vekis e ne povis dormeskar itere. Ye 5:45 kloki, pos durar vekanta dum longa tempo sur la lito, il fine decidis ke ja ne penvaloras restar ibe. Il dushis su, ye la tranquilesa di la prematino, ed il iris al koqueyo por facar kafeo por su.

La jurnalo ja jacis en la gardeno. Il enportis ol ma il ne lektis ol. Il havis multo pensenda. Il mustis preparar su por to quo esis eventonta ye poka minuti.

Ye 6:25 kloki, Karlo esis tre nervoza. Pos kin minuti, Ana e la filii vekos, ed ilua paco parfinos. Il savis ke esis nur un kozo agenda. E ton il ya agos, malgre omna doloro, e mem se lo ne permisus ad il regardar itere sua familiani ye l'okuli. Il ne havis tempo por altro. Pos kin minuti, komencos la disputi di lua filii, la kustumala dejuneto... la *kustumoz*a dejuneto, la veho per automobilo, e la fino total di l'agonio.

10ma Ceno

Tamatine, li ya remarkis Karlo. Li vidis il aparar del elevatorio a la chambro generala. Li vidis ke il pozis sua valizeto sur sua skribo-tablo. Pose, li vidis il desaparar trans la pordo a la kontoro di Ivana, pre-eniro al kontoro di Sro. Jakobino. E li audis la sekretario probanta haltigar il sensuce.

E pose, li anke vidis il kurar tra la sama pordo, alonge la sama chambro generala, e vers la sam elevatorio. E *quoniam l'elevatorio ne arivis quik, li vidis il kurar adsube, per l'eskaliero.

E kande Karlo desaparar de lia vido, li audis Ivana kurar ek sua kontoro e kridar folatre:

-Kapteze la nigro ocidera! Il ne forirez! Il ocidis Iosef Jakobino!

11ma Ceno

Albert e Rose decensis al enireyo dil edificio. Mirta, la telefonisto, asertis ke el vidis Karlo decensar per l'eskaliero e desaparar aden la parkeyo. Li konstatis ke l'automobilo di Karlo esas nulaloke en la parkeyo. E Horatio Pretori, la parkeygardisto asertis vidir ol forirar maxim rapide.

Intertempe, en la kontoro di Iosef, Petro, Viktor ed Ivana inspektis la kadavro. Nam sendubite, Iosef ya esis kadavro. Il sidis an sua skribo-tablo, inklinite adavane. Lua kapo jacis sur lua brakii, sur la tablo. Ed en ilua nuko, ulu pulsabis cizo.

En ta instanti inicial di konfuzeso, la tri pari de manui tushadis omno quo esis tushebla en la chambro. "Probez rivivigar il!" "Konstatez ke nulo mankas!" "De ube la nigro prenis la cizo?" "Quo esas ta paperi sub lua brakii?" "Regardez! La komputoro

esas konektita. Pri quon il laboris, kande la nigro...?"

Kande l'ecito inicial kalmeskis, ulu memorigis:

-Ni devus advokar la polico.

12ma Ceno

Inspektero Jorjo Quesada, detektivo policala, esis alta e groseta. Il evis proxime kinadek yari. Il akompanesis dal yuna policisto Lukas Martino. Li observis akre la restajo dil krimineyo. Esis ja tre poko observebla. Li pregadabis milfoye pardono pro alterir tamaniere la chambro.

Quesada demandis ke Ivana Kroniero restez en la kontoro, dum ke l'altri devis vartar extere.

-Ye qua kloko il arivis al edificio camatine? -questionis Quesada.

-Me kredas ke il ne livis hiero, sioro -respondis Ivana.

-Ka vu kredas ke il restis dumnokte hike?

-Yes. Camatine kande me arivis ye 7:00 kloki, me trovis mea pordo apertita. La lua, tamen, esis klozita. Me frapetis lua pordo e salutis il. Ma il ne respondis.

-Ka lo ne surprizis vu?

-No, pro ke il ofte dormetis en sua kontoro, kande il restis ibe dum la tota nokto. Me simple lasis il deskansar.

-Quale il sucesis restar vekanta dumnokte?

-Pardonez? Me ne komprenas.

-Kande *me* devas agar tale, me ne sucesas ne dormar, se me ne drinkas litri de kafeo. Kad il ne drinkis kafeo, od altra kozo simila?

-Yes, sioro. Il ya drinkis kustumale kafeo. Ka vu vidas ta armoro? -el marchis vers armoro an la muro, ed apertis olu. -Hike il tenis sua tasi por kafeo, e sua kafeo-grani.

-Ma me ne vidas kafe-krucho o kafe-mashino. Quale il preparis sua kafeo?

-Ho il ya havis kafe-krucho e kafe-mashino. Me ne imaginas ube li povus esar nun.

-Segun me komprenas, por enirar la kontoro di Sro. Jakobino on trairas vua kontoro. Kad esas irg altra enireyo? -questionis Quesada.

-No, sioro -respondis la sekretario. -To es, onu ya povas enirar per la fenestri. Ma lo esus granda danjero, nam co esas la quaresma etajo, e la fenestri duktas a la strado.

-Kad irgu eniris la chambro inter vua arivo e la morto di Sro. Jakobino?

-No, sioro. La netigisto probis enirar, ma Sro. Jakobino duris dormar, do el departis. Nulu eniris e nulu ekiris. To esas, ne ante la nigro.

-La nigro? Qua nigro?

El rakontis al policisto la spektajo antea, kande Karlo Kardinali, "la nigro", eniris, ocidis Old Iosef, ed eskapis per sua automobilo.

-Do, sioro. Kad ulu arivis hike *ante* vu? Kad ulu ja esis hike ye 7:00 kloki? -questionis Quesada ad Ivana.

-No, sioro -respondis elca. Kustumale, me esas l'unesmo arivanta. L'altri komencas laborar ye 8:00 kloki.

13ma Ceno

En la chambro generala, la kontisti probis retenar kelka normaleso laborala.

–Nu, pri ta Sro. Kardinali, quon vi povas rakontar a me?

Li omna respondis per silenco. Quesada insistis:

–Kad il montris su antee violentoza? Kad il atakis ulu antee?

–No, sioro. Il sempre esis pacoza –respondis Albert.

–Qua esas *vu*, sioro?

–Mea nomo es Albert Urbano, sioro. Kunlaboranto di Sro. Jakobino.

–Ed amiko dil nigro! –adjuntis Petro. E lu sonigis sua vorti kom akuzo.

–Quo es *vua* nomo, sioro?

–Petro Monti, Inspektero.

–Do, Sro. Urbano –Quesada duris parolar ad Albert, –ka vu kredas ke Sro. Kardinali ne esas violentoza? Pro quo vu kredas ke il agis quon il agis?

–Fakte, Inspektero, ni ankore ne savas *quon* il agis, o *qua* agis to, ka yes?

Quesada kelkete redeskis ye la korektigo. Albert esis ya justa. Onu ankore ne savis qua ocidabis la delegito. Tamen Petro salvis la detektivo de responsar pri sua prejudico. La kontisto ipsa respondis:

–Nedicinde, ni ya savas! Qua povus ocidir Old Iosef, se ne lu?

–E pro quo vu pensas ke il agis to, Sro. Monti? –questionis Quesada.

–Nu, me havas teoriato. Sro. Jakobino esis anunconta sua sucedanto, e...

–Sua sucedanto pri quo, Sro. Monti?

–Iosef esis nia delegito laborala koram la kompaniestri. Ni elektas nia delegito ye singla duesma yaro. L'elekto esos venonta-monate. La delegito nomas sua kandidato sucedar lu. L'apogo ofical ofte igas ca kandidato vinkar. Sro. Jakobino esis anunconta sua kandidato venonta-semene.

–Ma quale to povus esar motivo pro qua Sro. Kardinali ocidus Sro. Jakobino? –questionis Quesada.

–Lastalundie, amba viri havis kunsido –explikis Petro. –Ivana dicis to a me. Ka ne, Ivana? –La yunino konsentis kape. Petro duris parolar:

–Do, me pensas ke en ta kunsido, Karlo saveskis la nomo dil kandidato. Il ne prizis la selekto, e il ocidis Iosef por evitar l'anunco.

–Ma segun vu ipsa sugestis hiero, Petro –alegis Rose –la kandidato esus Albert. Ed anke segun vu ipsa, Albert es amiko di Karlo. Pro quo ilca povus ne prizar ta selekto? Ho, parenteze, Inspektero Quesada, mea nomo esas Rose Marsuino, anke kontisto.

Petro respondis:

–Quale me povas savar lo? Me nur savas un kozo: Nulu altra kam Karlo havis irga motivo por dezirar la morto di Iosef.

14ma Ceno

–Sideskeze ibe, me pregas –invitis Quesada.

La kadavro di Iosef Jakobino ja esabis forprenata. Inspektero Quesada sidis an la skribo-tablo. Ye l'altra latero sidis nun Rose ed Albert. En la dopajo dil chambro exter la vido dil interviuati, sidis Martino, skribanta omno quon il audis. La detektivo questionis:

–Ka vi povus ule explikar lo eventinta?

La kontisti ne savis quon responder.

–Parolez a me pri Sro. Jakobino.

–Il esis maxim jentila ed aminda –dicis Rose. –Ed il esis nia maxim bona delegito. Me ne komprenas to. Me ne imaginas motivo por ocidar il. Me esas tre shokita.

–Old Iosef esis amata da omni –adjuntis Albert. –Bona homo, bon laboristo, bon delegito, bon kunlaboranto. Anke *me* falias komprenar.

–Kad ulo relatanta l'ofico povus explikar la krimino?

Pos mikra, preske neperceptebla pauzo, Rose respondis:

–Ton vu devas questionar ad Ivana. Tamen me dubitas lo. Il nur adportis profito por omni. Ed il ne havis tanta povo, ke ulu dezirabus ocidar il.

–Me pensas ke ulo povus existar relatanta l'ofico –opinionis Albert. –Kompanio de advokati esis demenajonta a nia edificio, ma Iosef tote opozis tala demenajo. Forsan il ocidesis pro to.

–Ho, Albert! –Rose semblis ofensata persone. –Quale tu pensas ke to povus esar motivo por l'ocido? Irgakaze, l'advokati povus demenajor nextamonte, kande la nova delegito remplasabus Iosef.

–Yes, forsan.

Quesada komprenis ke ulo celesis en la vorti di sua interviuati. Ma ilua experienco dicis ad il ke il obtenabus nulo per insistar. Il skribis por su ke il devas saveskor pri to pose, e nun il chanjis la vidpunto dil interviuvo:

–Vi semblas esar plu proxima a Sro. Kardinali kam via kunlaboranti. Kad il kondukis stranje o diferante dum la dii recenta?

–Fakte, yes –admisis Rose. –Il esis plu tacema. Ulo semblis preokupar il. Ma to ne signifikas ke il esas ocidero!

–Ka vi imaginas ube il povas esar nun? Il ne esas che su, e lua telefonilon portebila, il obliivis en sua valizeto, sur sua skribo-tablo.

–Forsan il iris al Hospitalo Generala. Ibe laboras lua spozo, Ana, kom flegisto.

–Co es posible, danko –respondis Quesada. Il prenis sua telefonilo portebila e kontaktis ulu.

–Yen Quesada... Irez al Hospitalo Generala, e serchez flegisto Ana Kardinali... Yes, el es la spozo di Karlo Kardinali. Saveskeze kad il esas kun elu. Se yes, telefonez lo a me e retenez il ibe. Sequez il se il foriras. E se il ne esas ibe, questionez el pri il.

Il deskonektis la telefonilo, ed il adreis itere la kontisti:

–Quon vi opinionas pri la teorio di Petro Monti, ke Karlo Kardinali ne aceptis la nova kandidato por sucedar Sro. Jakobino?

–Ol es mokinda! –klamis Albert. –Tote absurda! Karlo nule interesas pri qua elektas kom delegito. Pluse, se ta kunsido ya eventis —quon me dubitas— me ne imaginas ke la diskutajo esis la sucedo di Iosef.

–Me konkordas –adjuntis Rose.

–Do, quo diskutesis viaopinione en la kunsido? –questionis Quesada.

–Me ne imaginas quo diskutesis ibe –respondis Rose. – To es, se la kunsido ya eventis.

Plu tarde, on telefonis a Quesada. Karlo ne esabis en la Hospitalo tamatine. Srno. Kardinali ne savis ube il esis, ed el saveskis pri l'ocido per la policisti qui iris al Hospitalo. Segun l'experienco dil policisti, Srno. Kardinali esis sincere surprizata da ta krimino.

15ma Ceno

“Kapte la nigro!” “Nigro ocidera!” “Il ne eskapez!” “Il ocidis Iosef Jakobino!” La voco hororigita di Ivana Kroniero parokupabis la cerebro di Karlo de ke il livis Santa Fido. Ube il esis nun, il tote ne savis. La varmeso dil suno matinala en sua vango sinistra sugestis ke il vehabis adsude.

La gazolinuyo semblis vakueskonta. Ka prudentesis plenigar ol nun? Ka ne omna policisti en la lando es informita pri il, e li arestos il tam balde kam il montrus su en loko publika? La radiofonilo en sua automobilo anuncis nulo pri la ocido, ma to ne suficis. Forsan la jurnalistaro ankore ne saveskabis pri olu. O forsan li ya savis, ma li kunlaborabis por kaptar Karlo, per celar omna informo. Quon dicus Ana e la filii, kande li vidus il, manotagita, per televisiono?

E tale, unesmafoye, pos fugo de du hori, erste nun, il pensis pri sua familio.

–Ana! –il kridis.

Il ya *devis* telefonar. Il *devis* haltar ulaloke, mem po sua libereso, por savigar da sua familio ke il standas bone. Il eniris Santa Lorenzo, l'unesma urbeto quan il trovis an la veho-voyo. Il surprizesis dum memorar ke ta loko trovesas ye cirkume 160 kilometri de Santa Fido. Tante fore il vehabis!

Pos kin plusa minuti, il trovis gazolin-vendeyo. Il proximeskis sorgoze, pronta eskapar tam balde kam il deskovrus suspekto en la vendisto.

La vendisto esis muliero mezeva. Kande el vidis il, elua vizajo expreis repulso, alarmo e pavoro. El mem facis un pazo ad-dope. Dum un singla instanto, Karlo pensis pri forirar. “El savas qua me esas”, il pensis. Tamen, ula forco, paradoxale familiara ed anke nerikonocebla durigis il avancanta. Il decensis del automobilo e demandis:

–Plenigez la gazolinuyo, me pregas.

La vendisto obediis, tacante e sen regardar sua kliento. Lore, il komprenis l'impulso quan il sentabis antee. El ne timis la suspektat ocidero. El repulsis la nigro. Yen la percepto tote familiara quan il havabis e quan il tamen faliabis rikonocar.

–Kad esas telefonilo publika en la proximaji?

–En la drinkejo –murmuris la vendisto, ma el ne esforcis indikar ad il ube esas la drinkejo.

Karlo regardadis intense ad elua okuli. Pos kelka sekundi, la intenseso di ilua regardo igis el explikar:

–Irez adsinistre per la sequanta strado. Vehez dum 200 metri. La drinkejo es en la strad-angulo, ye vua dextrajo.

–Danko! –il klamis joyoze, quale se elu donabus ad il la sekretajo por la feliceso.

16ma Ceno

Depos la parto dil polico, Ana ne sukcesis durar laborar. El havis laboro paperala agenda, ma del interviuvo polical, el skribabis nek mem un plusa vorto. El telefonis a singla amiko ilua, ed a singla drinkejo quan il freque vizitis, ma nulu savis pri il.

Subite, elua telefonilo portebila audeis quale flogo a lua oreli.

–Yes? –el respondis.

–Ana!

–Karulo! Ube tu esas? Quo eventis?

–Me standas bone, Karino. Me ne povas dicar plu multo nun, pro mea sekureso.

–Li esis hike, la polico. Li kredas ke tu ocidis Jakobino e tu eskapis.

–Me ne ocidis il. Il ja esis mortinta kande me arivis. E me eskapis por ke *li* ne kaptez e linchez me.

–Ka tu standas bone? Ka tu havas pekunio? Ka tu bezonas irgo?

–No, Karino. Me bezonas nulo, ultre tu.

Ana ploretis ye ta respondo, e pose, el duris:

–Ma tu devas venar, e dicar la verajo al polico, e...

–Quaradek sekundi. Me devas deskonektar ante un minuto, o li saveskos ube me esas. Me telefonos a tu pose, Karino. Me amoras tu. –E la komuniko interruptesis.

–Karulo? Karo? Karlo! Ne forirez! Me amoras tu!

17ma Ceno

Ana ekiris l'elevatoro ye la quaresma etajo. El trairis la chambro generala e la kontoro di Ivana Kroniero, ye la vido dil omna kontisti, same kam sua spozo agabis ye kelka hori antee.

Martino probis haltar la muliero. El kridis sua nomo e postulis quik parolar a Quesada.

–El enirez, Martino –indikis Quesada de interne. La yunulo pazis adlatere, e la muliero iruptis tempestatre en la chambro.

–Il es inocenta, Inspektero. E vu savas lo.

–Quale vu savas lo, Sro. Kardinali? –questionis kalmoze la detektivo.

–Pro ke me konocas il de yardeki!... E se vu volas motivo plu cinika, pro ke Jakobino konvenis a Karlo ye vivanta, ne ye mortinta.

–Voluntez sideskar, Sro. Kardinali. –La muliero obediis. Quesada esis impresata pro ke la nigr okuli dil muliero ne cesabis serchadar le ilua, depos elua arivo. El esis apene palpebraginta ed el mem ne regardis la stulo quan il ofrabis ad el, por ne cesar vidar la okuli dil detektivo, nek mem dum un instante. Lua vigilemeso, lua agito pro kuradir al edificio, e lua nervozeso similigis el a leono kaptita, pronta atakar por sua libereso.

–Do, pro quo vu pensas ke la morto di Sro. Jakobino ne konvenas a vua spoza?

–Me ne *pensas* lo. Me *savas* lo.

–Pro quo, Sro. Kardinali?

–Pro ke Jakobino ofrabis a mea spoza la kandidatigo por sua sucedo.

To tacigis Quesada. Erste pos preske un minuto, il questionis:

–Ka vu povas pruvar lo?

–Maxim nedecinde, no! –explozis el. –To esis nur propozajo parola, a qua Karlo devis responder camatine.

–Quon il esis respondonta?

–Me ne savas lo. Il ne dicis lo a me, e me ne questionis lo ad il.

–Ka vu savas ube esas vua spoza?

–No.

–Ma il telefonis a vu ye poka mine kam un horo ante nun, de telefonilo publika.

–Yes –admis Ana pos mikra paizo por decidir ka penvaloras mentiar.

–Quon il dicis a vu?

–Ke ilu standas bone, e ke il es inocenta. Ma ton vi ja savas, ka? Vi audis nia konverso privata!

La telefonilo salvis il de responder.

–Quesada... Yes... Ka vere?... Nu, to es interesanta... Danko.

Il deskonektis la telefonilo, e questionis:

–Sro. Kardinali, ube esis vua spoza, hodie de 5:00 til 6:30 kloki?

–Heme.

–Ka vu esas certa?

–Il vekis ye poka minuti ante 5:00 kloki, ed il vekigis me, nesavante, per sua movado. Me videtis la horlojo, lore: Esis 4:55 kloki. Il duris kushata til 5:45 kloki. Lore, il levis su. Me savis ke il esis nervoza, ke il bezonis pensar, do me duris kushanta por ne jenar il, til 6:30 kloki, kande me e mea filii vekas kustumale. Ma de ante 5:00 kloki, me ne dormeskis itere. E del dormo-chambro, me audis il dushar su, enportar la jurnalo del gardeno, facar kafeo por su, e marchadar nervoze alonge la dineo-chambro, til kande me e mea filii levis ni.

–Se to esas vera, Sro. Kardinali, vu povas destimar.

–Pro quo?

–To esis la koronero, per telefono. Il dicas ke Sro. Jakobino mortis ulatempe inter 5:00 e 6:30 kloki. Vua spoza esis justa kande il telefonis a vu ke il trovis Sro. Jakobino ye mortinta. Kande il telefonos a vu cavespere, anuncez ad il ke il darfas retrovenar a Santa Fido, tam balde kam il volas. –Ed il ridetis amikale.

18ma Ceno

Ye kelka minuti plu tarde, en la stulo okupita da S-no. Kardinali, sidis nun Viktor Tamburino. Apud il, sidis Petro Monti. Quesada interviuvis li kune por observar lia interago.

–Do, siori. Ka vi povas rakontar a me quon vi agis camatine?
–Ma pro quo? –objecionis Petro. –Ka vi ne havas ja via ocidero?
–Voluntez permisar a *me* pozar la questioni, sioro. Do, quon agis *vu* tamatine?
–Me vekis ye 6:45 kloki. Me dushis me, me dejunetis e me venis al kontoro.
–Segun mea informi, vu rezidas sola, Sro. Monti. Do nulu povos konstatar vua alibio, ka yes?

Petro dubitis dum kelka instanti. Il regardetis Viktor.

–Ka vu esis kun il, Sro. Tamburino?
–No –dicis Petro. –Ne il. Damzelo. Ma me preferus tacar lua nomo, se lo es posibla.
–Nu, kerlo. Ne esez stulta! –protestis Viktor. –Se tu povas pruvar ke tu es inocenta, a qua importas la kerlino?
–Ma to ne importas nun –insistis Petro. –Ni omna vidis Karlo enirar la kontoro ed ekirar ocidinte Iosef. Lore, me sidis an mea skribo-tablo. Ed omni vidis me! Me bezonas nul alibio, ka?
–Es nedubitebla nun ke l’ocido fakte eventis ante to, sioro, kande vu dormis kun ca damzelo. Ya helpos vu havar alibio.
–Oke –konkluzis Petro. –Me dicis lo. Me dormis kun Mirta Pasero, la telefonisto.
–Quo? –klamis Viktor. –Ka kun *mea* Mirta? Ka tu dormis kun mea Mirta?
–Voluntez kalmeskar, siori –demandis Quesada. –Co es inquesto kriminala. Durigez via disputo pose, ed altraloke. Nu, Sro. Tamburino, quon agis *vu* canokte?
–Me dormis sola, kompreneble, pro ke mea amorato semble havis altra programo!
–Mirta ne esas tua amorato!
–Maxim evidente!
–Haltez quik! –klamis Quesada. –O me arestos vi amba!
–Me regretas lo, Inspektero –dicis Viktor. –Per poka vorti, me ne havas alibio por la nokto pasinta. Ma me prizis Old Iosef! Pro quo me volus ocidar il?
–Sro. Monti, segun la teorio quan vu explikis a me camatine, Karlo Kardinali ocidis Sro. Jakobino pro ke ilta ne konkordis pri la kandidato quan ilca esis nomonta.
–Yes.
–Ma me havas bon motivi por pensar –duris la detektivo –ke la kandidato oficala esabus Karlo Kardinali ipsa.

Malgre su ipsa, amba viri obliivis lia recentega disputo pri Mirta, e komencis ridegar. Viktor dicis:

–Onu mentiis a vu, Sro. Quesada. Old Iosef nule esabus kandidatiganta nigro. Ne il, qua esis granda rasisto.
–O se il ya agis to –adjuntis Petro, –to probable esis joko.
–Yes –finis Viktor. –E Karlo saveskis pri la joko, ed il ocidis Iosef pro olu. Ne perdez vua tempo, Inspektero. Vua homo ya esas Karlo Kardinali. Parenteze, ube il esas nun?

19ma Ceno

Samatempe, che su, Ana Kardinali pozis la sama questiono: "Ube il esas nun?" Ma el anke pensis pri altra questioni plu urjanta: Ka veresas ke la krimino eventis inter 5:00 e 6:30 kloki, kande Karlo esis protektata da alibio? Ka to ne esis trapilo di Quesada por retrovenigar elua spozo, ed arestar il? Quale savar lo? Quale avertar Karlo pri to, savante ke la polico audos irga komuniko quan li havus? Lore, la telefonilo domala audeis:

-Yes?

-Ana, yen Albert Urbano.

-Ho, bon jorno, Albert.

-Me nur volas savar ka me povas helpar tu ulamaniere.

-Me ne kredas lo, Albert. Ma danko irgakaze.

-Ka tu savas irgo pri Karlo?

-Ke il standas bone, irgube il esas nun. E ke il es inocenta.

-Ton, tu ne bezonas dicar a me, Ana. Me savas lo.

-Danko.

-He, ka tu audis ke l'ocido eventis dum la nokto, e ne kande Karlo arivis?

-Yes, me audis lo, danko.

-Aneta, destimez. Ilu standos bone. Quesada semblas esar bona kerlo. Il deskovros la verajo, e lore Karlo retrovenos a tu. Tamen, se irgo ne standus bone, tu savas ke Gloria, mea spozo, esas advokato. Se lo esus bezonata, el volunte defendos Karlo en la korto. El demandis ke me dicez lo a tu.

-Ho, danko, Albert -Ana komencabis ploretar. -Vi esas sempre tante afabla kun ni. Me esperas ke uldie, me povos helpar vi tam multe kam vi helpas ni nun. E me savas ke anke Karlo opinionus nun same.

-Kurajez, Ana. E tu ja savas. Irgakloke, mea familio es la tua. Ed anke me.

-Danko -dicis elu ankorfoye. -Ed adio.

20ma Ceno

-Do la porkacho mustis ya dicar mea nomo, ka? Il ne afordis tacar nia sekretajo! Il devis rakontar lo. E mem koram ta amikacho lua. Il ya *devis* fanfaronachar, ka ne? Me parias ke il mem juis lo! Kad il ne juis lo?

-Me regretas lo, Sro. Pasero. Ma me ya bezonas savar kad es vera ke vu esis kun Sro. Petro Monti lastanokte -insistis Quesada.

-Yes, yes! -respondis Mirta. -Ni ya esis kuna —lastafoye, me juras!— til 7:45 kloki, camatine. Lore, il venis per sua automobilo, e me prenis taxio, por ke ni ne videsez arivanta kune. E la porkacho nek mem ofris pagar por la taxio-voyajo!

-Quo esas vua laboro-hori, damzelo?

-De 8:00 til 16:00 kloki, de lundio a venerdio.

-Vua laboro konsistas ek kontrolar l'enireyo precipua al edificio, ka ne?

-Yes. Inter mult altra kozi, yes.

-Qua kontrolas l'enireyo depos 16:00 kloki til la matino sequanta?

-Olu restas klozita, sioro. Kande me ne esas ibe, onu devas necese enirar tra la parkeyo. Tri employati alternesas por kontrolar ta enireyo. De 4:00 til 12:00 kloki,

Horatio Pretori. De 12:00 til 20:00 kloki, Henriko Artizano e de 20:00 til 4:00 kloki, Hektor Shakto. Ecepte dum la semano-fino, kande omna enireyi restas klozita.

–Pro quo esas gardisti dum la tota nokto. Kad uli kustumale laboras nokte en ca edificio?

–Yes. Pro la naturo dil laboro qua agesas hike, esas ofte necesa ke kelka laboranti restez hike til tre tarde. E pro to, devas esar gardisti qui sorgas pri lia sekureso.

–Qua laboras en la ceter etaji dil edificio?

–En la unesma es la netigisti. En la duesma, es la jeranti ed en la triesma, nulu laboras nun. Balde forsan demenajos Kontoro Basilea, firmo de advokati. Ma til nun, la tot etajo esas vakua.

–Pro quo “forsan”? De quo dependas ke demenajez Kontoro Basilea?

–La jeranti ankore ne decidabas. Esas kelka rezisto da kelka kontisti, qui preferus durigar Edificio Centrala kom kontoro ekskluzive kontistala.

–Quo esis la opiniono di Sro. Jakobino tarelate?

–Ho, il esis la maxim emfazosa opozanto al demenajo dil advokati.

–Kad esis altra employati lastanokte en l’edificio, ultre Sro. Jakobino?

–Ton vu devas questionar al gardisti. Ya li havas registro pri l’omna eniri ed ekiri.

–Sro. Pasero, kad esas irgamaniere posibla enirar l’edificio per l’enireyo precipua, kande vu ne esas ibe?

–No. Kande la pordo es klozita, ol apertesas nur de interne, sive manuale, sive per mekanismo quan me havas sub mea labor-tablo. Fakte, se ulu probus forsar la pordo de extere, lu aktivigus alarmo qua sonus en la posteno dil parkey-gardisto.

–Lore, onu povus ya apertar la pordo de interne, ka?

–Ho, yes. De interne, yes. Ma se onu volus irar *en* la edificio, ne *ek* olu, on devus ya necese trairar la parkeyo.

–Kad es posibla restar en l’edificio dumnokte, nesavate dal gardisti? Altravorte, kad es posibla celesar en l’edificio dum la tota nokto?

–Ho, yes. L’edificio es sat granda. Ma la netigisti e la sekretarii arivas ye 7:00 kloki. Do onu devus celar su de li, til ke onu povus justifikar sua prezenteso. Ma kelka loki duras vakua til tre tarde. Exemple, la tota triesma etajo.

–Ka vu savas qua netigisto okupesas pri la kontoro di Sro. Jakobino?

La memoro di Old Iosef tristigis evidente la vizajo dil yunino. Erste pos kelka sekundi, el esforcis responder:

–Me kredas ke Maria Germano, sioro.

–Quon vu memoras pri hiere, kande vi departis, ye 16:00 kloki?

–Nulo specala, me kredas. Ni babilis quale sempre... Ho, Deo! Nun me memoras! To es hororiganta! Ni parolis pri Iosef. On dicis ke il havas nula familiano en Santa Fido, e ke se ulo eventus ad il, nulu kam ni sorgus pri il. On dicis ke il esis povra, e nulu postulus lua heritajo, olqua esus precipue debaji. To es teroriganta, Sro. Quesada. Ka vu pensas ke ta konverso inspiris l’ocidero?

–Lo es posibla. Ube eventis ta konverso?

–En la parkeyo. Kande ni ekiris.

–Ka vu memoras qua komencis parolar pri la morto di Sro. Jakobino?

–No, me regretas lo. Ma me ya memoras ke lu esis muliero. Me pensis ke la koncerno pri ke Iosef forsan havis nula familiani semblas a me pensajo mulierala. Ka to signifikas ke muliero ocidis Old Iosef?

–Nenecese. Forsan viro qua audis la konverso prenis l’ideo de olu. Qua partoprenis ta konverso? E qua audis olu?

–Ho, multa homi. Ya la kin kontisti mez-kategoria, ma anke ula kontisti bas-kategoria e alta-kategoria. Tote, dekekin o duadek homi.

–Quon opinionis Sro. Kardinali pri ta temo?

–Nulo. Il tote tacias, dum nia departo. Me audis nek un vorto de il.

–Quon vu agis pos la konverso?

–La porkaĉo (to es, Petro) e me havis programo. Me vartis til ke omni departis, segun ni konkordabis, e pose me eniris ilua automobilo. Ni departis quik, ante ke Henriko retrovenis de kontrolar l’enireyo precipua. Do, Sro. Quesada, kad esas krimino frapadar porko pugne?

Merkurdio - Posdimeze

21ma Ceno

Ye 13:30 kloki, eniris la kontoron Horatio Pretori. Il aspektis esar tre forta, ed il esis alta de 1,90 m. Il evis cirkume 35 yari. Lua aspekto esis suficante timiganta por deskurajigar irga furterero qua probus enirar l’edifico, dum ta hori danjeroza ante sunlevo. Pluse, il esis armizita.

–Sideskez, Sro. Pretori. Me dankas ke vu vartis. Me koncias ke vua labor-dio finas ye 12:00 kloki, e ke vu laborabas de 4:00 kloki.

–Nedankinde, sioro. Co es mea devo por Sro. Jakobino.

–Ye qua kloko vu arivis lastanokte, Sro. Pretori?

–Ye 3:55 kloki, sioro. Quale sempre. Hektor... To es, Sro. Shakto reportas pri sua labor-tempo, e me remplasas il. To eventas sempre. E to eventis anke hie.

–Kad ulo stranja eventis dum vua tempo? Kad ulu venis, exemple, ante 6:30 kloki?

–No, sioro. Nulu venis ante 6:30 kloki. Me supozis ke ta informo povus interesar vu, e me adportis olu por vu. Me devas signatigar l’employati lor lia arivo, e pose, me devas skribar la kloko ye qua li arivas, segun la horlojo dil parkeyo. Ton me agas por omna employati, ma ne por la netigisti. La sekretarii devas arivar ante 7:00 kloki. Hodie, li arivis de 6:52 til 6:58 kloki. L’employati mez-kategoria, qui devas arivar ante 8:00 kloki, arivis hodie de 7:45 til 8:02 kloki. Karlo Kardinali esis la lasto arivanta. Ed il departis ye 8:11 kloki. Nedicinde, il ne signatis por sua ekiro.

–Quale aspektis Sro. Kardinali segun vu camatine?

–Tre tacema. Plu multe kam kustumale. Me prizas la kerlo, e ni ofte babletas ye lua arivo. Ma recente il semblis distraktita, ed il ja ne babletis kun me.

–Vua laboro mustas esar tre tedanta, til ke arivas l’employati. Vu devas sidar en la posteno dum longa hori noktala, dum qui rare eventas ulo. Quon vu agas por ne dormeskar?

–Ho, me ja esas kustumata de kelka tempo, dormar dum la jorno. Pluse, me havas ta radiofono portebla –il montris ol. –E me drinkas kafeo. Omno, kompreneble, esas tote permesita.

–Do me supozas ke vu mustas irar ofte al balno-chambro, pro tanta kafeo quan vu drinkas. Quon vu agas takaze. Ka l’enireyo divenas nekontrolata, dum ta minuti?

–No. Se me mustas neeviteble irar quik al balno-chambro, me klozas tempope

l'enireyo, e me livas anonco ke me balde retrovenos.

–Ka vu agis tale hodie, de 5:00 til 6:30 kloki?

–No. Ne dum ta tempo. Kustumale, me probas vartar til ke Mirta arivas, ye 8:00 kloki. Tale, se ulu volas enirar, lu povas agar lo per l'enireyo precipua.

–Fine, Sro. Pretori, quo esas vua opiniono pri la krimino? Ka vu kredas ke Sro. Kardinali ocidis Sro. Jakobino?

–No, sioro. Me savas ke il es inocenta.

–Ka vu savas? Quale vu savas lo, Sro. Pretori?

–Me audis ke l'ocido eventis ante 6:30 kloki. E Karlo arivis erste ye 8:02 kloki. Me povas certifikar lo.

22ma Ceno

Maria Germano esis yunino magreta e frajila. El ankore ne eveskabis 20 yari. El aspektis tre timida e shokita. Ka ta yunineto povus ocidar viro per cizo-frapo? Fakte, pensis Quesada, ka ya irgu povus agar lo sen ke la viktimo rezistez. La krimineyo semblis esar tro pacoza, konsiderante la violento di cizo-frapo en la nuko. Quesada havis ideo. Il skribis ulo en papero, venigis policisto ed imperis:

–Sendez to al koronero. –E kande la policisto transiris la pordo, la detektivo parolis a Maria Germano.

–Do, sioro. Ka vu...?

–No, Sinioro. Me juras ye Deo ke me es inocenta!

–Pardonez?

–Me agis nulo, Sinioro! Me ne tushis Sro. Jakobino!

–Ma...

–Questionez Sro. Kroniero! Questionez elu! El dicis a vu ke me mem ne eniris hike camatine. Me agis nulo, Sinioro! Nulo! –El kridegis tante histerioze, ke Lukas Martino staceskis por helpar Quesada, de sua stulo, ube il esis skribonta omno quon dicus la yunino. Quesada risidigis il per gesto manuala. La policisto obediis.

–Askoltez, Maria –il parolis tam dolce kam il povis. –Destimez, karo. Me ja parolis kun Sro. Kroniero. Ed el ja explikis ke vu ne transiris elua kontoro, pro ke Sro. Jakobino ne respondis, kande vu frapetis ilua pordo.

–Ka vere?

–Ya vere! Yen. Audez. –Ed il lektis por el sua skribaji pri l'interviuvo kun Ivana Kroniero. –Vu havas to quon ni policisti nomas kom “alibio nekontestebla”.

–Quo es to? –el questionis kelkete plu kalme.

–To signifikas ke vu esas tote inocenta, e ke ni savas lo.

–E pro quo vu volas parolar kun me, lore?

–Pro ke vu povas forsan helpar me. Fakte vu ja helpabas me. Vu pensigis kelko da me, qua povas utilosor plu tarde. La policisto quan me sendis kun mesajo, iros saveskar pri ulo quon vu pensigis da me. Intertempe, voluntez pensar pri ca matino, e dicez a me kad esis ulo stranja lore, od ulo misplasia o mankanta. O mem ulu qua esis hike plu frue kam lu devis.

–No, Sinioro. Me regretas lo. –En la vizajo dil adolecanto, la fiereso parremplasabis la paniko. El esis nultempe oblivionta, ke el havas “alibio nekontestebla”, quo audesas tre bele, irgaquon to signifikus. Quesada ne nur savis lo. Il intence provokabis lo por

kalmigar la yuno.

–Ka ne esis stranja ke Sro. Jakobino ne permissis a vu netigar lua kontoro?

–No, Sinioro. Kelkafoye, il restis en la kontoro, ed il dormis kande me arivis. Lore, Sro. Kroniero pregis a me retrovenor ye midio, kande Sro. Jakobino dejunis.

–Do co esas omno, karo. Vu ja darfas ekirar, se vu ne havas ulo plusa por dicar a ni.

–Ho, danko, Sinioro. –Ed el donacis ad il rideto ampla, sincera, kontagianta. Ilu staceskis, ed ofris ad el sua manuo. El prenis ol e li adiiis manue.

Dum ke el marchis ad-extere, il audis el repetar admiroze: “alibio nekontestebla”.

23ma Ceno

Ye 15:00 kloki, Karlo ekiris la Hotelo Horizonte. Il prenabis chambro ibe, nam il ne savis kande ta koshmaro esis finonta. Fortunoze, il havis kelka pekunio. Ne multa, ma ya suficanta por komprar kamizo neta e razilo, e por pagar por sua chambro po un dio, sen uzar sua kredito-karto. Il savis ke lo indikabus al polico ube il esis.

Il balnis su ed ekiris: il esis tro desquieta por restar en hotel-chambro. Ye sua ekiro, il renkontris paro. La yunulo *geris mikra binokli. Lua hararo esis kurta e nigra. El esis blonda e tre bela, malgre remarkebla bruluro en un de sua vangji. L’amoratulo dicis:

–Exkuzez, sioro. Bon jorno. Ka vu savas ka restas chambro libera hike?

–Me kredas ke yes, ma me ne esas certa. Me jus arivis.

–Ho, de ube vu venas? –questionis el afable.

–De Santa Fido.

–Ho, anke ni es de Santa Fido. Ni jus mariajesis.

–Ho, gratulo!

–E quon agas *vu* hike, Sioro...?

–Kardinali. Karlo Kardinali. Me... vakancas –il kompletigis pos mikra hezito.

–Do me esperas renkontror vu plu tarde. Ho, parenteze, me es Cezar Burgi, ed el es Paula, mea spoza.

–Kun plezuro.

–Do, ni probos prenar chambro, hike. Adio, Karlo.

–Adio. Standez bone.

E Karlo komencis vagar alonge la stradi deskonocata di Santa Lorenzo.

24ma Ceno

Quesada renkontris Henriko Artizano en lua laboreyo, la gardisto-kabino en la parkeyo. Same kam Horatio, anke il esis alta, muskuloza ed armizita.

La detektivo konstatabis ke la listo provizita da Horatio esas korekta. Pluse, omni ti qui esis en l’edificio lor la krimino signatabis por sua eniro camatine, ed omni qui signatabis por sua eniro ye la dio antea, anke signatabis por sua ekiro, ecepte, kompreneble, Sro. Jakobino. Altravorte, ti qui eniris mardie, anke ekiris. E ti qui esis ibe merkurdie, arivabis ne plu frue kam 7:00 kloki, kande Sro. Jakobino ja esis mortinta. Semblis ke lor sua morto, Iosef Jakobino esis sola en l’edificio. Quale do

l'ocidanto sucesis signatar por sua ekiro, e tamen restar ibe por ocidar Sro. Jakobino? E quale lu ekiris l'edificio pose, por rienirar ye la matino?

Quesada prizentis su a Henriko, exkuzante su por prenor kelka minuti de lua tempo.

–Ka vu havas teorio pri la krimino di Iosef Jakobino?

–Me? No. Quale povus *me* savar irgo pri to? Me dormis ye ta kloko.

–Ma vu esis hike en instanti decidigiva por la solvuro di ca misterio.

–Kande?

–Hiere, ye 16:00 kloki, lor l'eki-ro dil employati. Voluntez naracar a me detaloze vua memoraji pri ta instanti. Precipue omno quo diferis de lo kustumala.

–Ma omno ya eventis segun kustumo. Ye kelka minuti pos 16:00 kloki, l'employati komencis ekirar, pos signatar la registro. Pose, departis la netigisti, qui ne bezonas signatar por sua ekiro. Do, dum ke li ekiris, me sekurigis ke funcionis l'alarma en l'enireyo precipua.

–Do vu livis vua plaso dum kelka minuti.

–Yes, sioro –respondis Henriko, defenseme. –Ma lo es tote regulala. Me agis segun mea obligo.

–Destimez, Sro. Artizano –tranquiligis Quesada. –Me interesas ne pri vua obligo, ma pri quale un del employati sucesis rienirar l'edificio, pos sua ekiro. Ka vu kredas ke lo es posibla? To es, ke ulu rieniris neperceptate da vu dum ke vu esis en la recepciono, e ke lu restis hike adminime til 5:00 kloki, sempre sen ke vu lo savez?

–Yes. Lo esas ya posibla, Inspektero.

–Danko, Sro. Artizano –salutis Quesada, ante departar.

25ma Ceno

Martino eniris la kontoro olim di Jakobino e nun di Quesada. Il anuncis:

–Sinioro, ula muliero deziras parolar a vu.

–Qua esas el?

–Elua nomo es –il lektis ol de sua skribaji –Letitia Rubino. El es netigisto en l'Edificio. El asertas savar ulo qua povus interesar vu.

–Enirigez el.

Letitia Rubino evis poko plu kam 50 yari. El esis la preske exakta kontreajo di sua kunlaboranto, Maria Germano. El esis pasable grosa, di konstituciono forta e nule intimidata. El memorigis Srno. Kardinali da Quesada, pro l'intenseso di sua okuli, ma anke pro ke eli esis samkolora.

Martino eniris dop el, e sideskis en la dopajo for elua vido, por skribar omno importanta quon el dicus.

–Bon jorno, Sro. Rubino. Ka me povas helpar vu?

–No, sioro. *Me* povas helpar *vu*. –El sideskis sen esar invitata. –E me ya helpos vu, pro ke me havas nulo celenda. Me esas netigisto hike. Me devas netigar la triesma etajo, qua esas nun vakua.

L'atencoza vido dil detektivo kurajigis el durar parolar.

–Nu, camatine kande me acensis quale sempre, un pardon me ne sucesis apertar. Me pulsis tam forte kam me povis, e me esas sat forta. Ma me ne sucesis. Me pensis ke ol esas klefagita. Me iris al unesma etajo, serchar klefo por apertar la pordo. E kande me retrovenis kun olu, la pordo esis parapertita. E nulu esis ibe.

–Me komprenas –dicitis Quesada, penseme.

–Nu, maxim evidente, ibe celesis ta nigro, Kardinali. Kande me decensis al unesma etajo, il eskapis altraloke.

–Quale vu savas ke to esis ya Sro. Kardinali, e ne irgu altra? Quale vu savas exemple ke ne altra netigisto apertis la pordo dum ke vu decensis serchar la klefo?

–Nur me laboras en ta etajo, sioro. Fakte, nur me e Mabel, ma el es malada nun, ed el ne venis laborar. Nulu altra volus irar a mea etajo. Ni havas nek la tempo nek la deziro torporigar la laboro dil ceteri. Singlu sorgas hike nur pri sua aferi ed omni es kontenta.

–Kad esas vua afero netigar chambro klefagita?

La muliero nervozeskis.

–No, ma me esis kurioza, e me timegis, pro l'ocido, e pro...

–Pro qua ocido, sioro?

–Pro l'ocido di Sro. Jakobino, maxim evidente!

–Do ka vu timegis pro ocido qua ankore ne esabis deskovrita, pri qua saveskesis ankore nulo?

–Me ne memoras nun pro quo me esis nervoza, sioro. Me nur savas ke l'ocidero celesis ibe, e me konsideris kom mea obligo venar avertar vu pri to.

–Me ankore ne komprenas pro quo vu es konvinkita ke la "ocidero" celanta ibe esis Sro. Kardinali e nulu altra.

La netigisto pensis dum kelka instanti e fine el dicitis.

–Me havas bona flaro-kapableso, sioro. Me flaris en ta chambro la sigareti quin fumas Kardinali.

–Danko, Sro. Rubino, pro vua informo. Ni savigos da vu se ni bezonas plusa helpo. Nun vu ja darfas retroirar a vua laboro.

La muliero ekiris la kontoro, e la du policisti interregardis silencoze. Martino komentis:

–Do Kardinali mentias, ka?

–No, Rubino mentias. Omno quon el asertas esas nun tre desfacile provebla. La odoro, se ol ya existis, nun disipesis. E la pordo klefagita anke povas same esar verajo o mentio.

–Pro quo vu pensas ke Rubino mentiis, e ne Kardinali, siniro?

–Ho, anke me havas "bona flaro-kapableso". La questiono ne esas qua mentiis, la questiono esas pro quo.

26ma Ceno

Karlo ja ne savis quale pasigar sua exilo en Santa Lorencio. Il komprabis exemplero di singla ĵurnali obtenebla, timante vidari sia vizaĝon omnaloke, sed il turnabis singla paĝino de singla ĵurnalo apene respirante. Poste, il respirabis itere, poste konstataris ke anke en tiu paĝino lia nomo kaj vizaĝo ne aperis. Parvidinta omnia ĵurnali, il enŝvichabis la televido, sed anke ibe, il ne trovis sia vizaĝon. La televido kaj la ĵurnali ŝajne ignoris la krimon en Santa Fido.

E l'urbeto ne esis tro granda.

La paro ĵus mariaĵinta de Santa Fido, Cezaro kaj Paula, montris sin kompatema al Karlo. Li ŝajnis kompreni ke il ne stendis bone, kaj li insistis probable akompani il. Sed il ne oblivis ke la paro esis ĵus mariaĵinta, kaj ŝajnis al li ne deĉari ke il privacis li de lia intimeso. Kaj tamen, li duris zorgi pri il. "Quante regretinda," il pensis. "Li ĵus mariaĵesis, kaj li ja ne volas kunesti sola."

27ma Ceno

La koronero Arturo Chambelano ricevis Quesada en sia koficejo.

–Me ne savas quale tu agas io, sed ankoraŭ, tu esis ĵusta. –La koronero tenis en sia manoj la mesaĝon kiam Quesada sendis al li, antaŭ interviui Maria Germano: "Serĉu narkotikojn en la sango de Jakobino." –Ili havis ensange kelkajn miligramojn de "Dormigal". Tio estas milda narkotiko, kiam gravas kelkaj pacientoj kiuj ne sukcesas dormi. Sed il havis kvanto tre mikra, sufiĉanta ne por okidi il, sed nur por dormigi il. La morto jam okazis pro la cizoj. Ĝi stranga estas ke il ricevis la narkotikon jam kvar aŭ kvin horoj antaŭ la morto. Pro ĉu? Ĉu esis du atakantoj apartaj kiuj deziris la morto, kaj nur la dua sukcesis pro la ciz-atako?

–Lo estas jam ebla, jes. Sed anke eblas ke unu atakanto narkotigis il, kaj kande li efektigis la morto, li atakis il, plu efektive pro la cizoj. Ĉu tu havas irgojn plu pro mi?

–La cizoj esis plene de fingro-imprimuroj. Sed tamen tu ja savis. Kaj mi ne kredas ke tu obtenos plu multe de mi. Li tushadis omno!

28ma Ceno

Ana decidis ke la maniero minimume riskoza abordar la problemon estas sorgoze skribi sia mesaĝon al Karlo, kaj lekti ĝin, kande il telefonos. El devis trovi la manieron klarigi omno, dicante nulo. El devis averti pri la trapelo, sen savigi da Quesada ke el savis pri ĝi. Sed omno, dum minimume 60 sekundoj.

El jam akceptis la helpon ofrita pli frue da Alberto. El sendis sia filiojn al li. Lia filio esis bona amiko de kelka tempo, kaj li donis al Marko kaj Celia la eblon pensi ne pri sia patro eskapinta.

Jen ke el zorgis pri sia filioj. Nun el devis savi sia spozon de neĵusta enkarcerigo.

Merkurdio - Vespere

29ma Ceno

Malgre sua esforti, Karlo ne sukcesis refuzar l'invito di sua sol amiki en Santa Lorencio, por supeari kune en la restoracio de la Hotelo.

–Do, kio estas via laboro, ibe en Santa Fido, Karlo?

–Me estas kontisto, por Kontistaro Nova Voyo. –Nomar la kompanio estas granda risko prenda, ma il ja volis savi kiel multe pri la krimo de tiu matino. Tamen, il ne obtenis la rezultojn esperatajn.

–Ho, jes. Me konocis il. Tio estas en tiu alta konstruaĵo griza, ĉu ne? Kio estas la nomo de la konstruaĵo, ĉu? –demandis Paula.

–Jes –respondis Karlo, kelkfoje deceptita pro ne obteni la rezultojn esperatajn.

–Ĉu tiu estas bona laboro? –demandis Cezaro. –Vi devas pardonar min, ma mi savas ja nio pri kontismo.

–La laboro ne estas mala, se oni prizas il. E kelkaj kunlaboristoj estas afablaj.

–Ĉu ne estas stranga ke vi vakancas nun, en majo?

Karlo ja previdis tiu demandon.

–Jes, ma mi havis kelkajn diindajn prenelojn. E se mi ne profitus il nun, mi perdus il – il klarigis ridetante, precipe pro la naturaleso per kiu la sukcesoj trairas la defiojn. Tio mikra sukceso kurajigis il. Il duris:

–E kio estas via vivo en Santa Fido?

Ĉu Karlo ne perceptis mikra hezito antaŭ ke Cezaro indiferente respondis?

–Ho, ni estas employatoj publika. Nio estas interese.

–Ma ni ja renkontis ibe, pro nia laboro –komentis Paula amoroze.

–Nu, tio ja estas interese. –respondis Cezaro, e li kisis.

Nun ke la paro semblis trovi sian amon, Karlo decidis ke decas lasi il sola.

–Se vi ekuzas min, mi devas telefonar. –Ed il departis sen varti la respondojn, ma dum foreskar, il estas maksimum certa ke tiu respondo fakte nultempe ekzistis.

30ma Ceno

En la soleco de la domo vakua, la telefonilo aŭdis kiel bombo.

–Ĉu? –dixis Ana tamen balde kam el prenis la telefonilo.

–Ĉu, mi...

–No. Askoltez. Ni havas nur 60 sekundojn, ĉu ne? –Ed el komencis legi la tekston kiam il preparis dum la tuta tago:

–“Mi estas kun Inspektoro Quesada. Il asertas ke l'ocido okazis antaŭ 6:30 horoj. Mi rakontis ke tiu estas la vero. E li respondis ke tamen, vi devas destinar, ke tiu estas

inocenta, e ke tu darfas retrovenar kande tu volos. Or, se *tu* kredas –ed el subtile emfazis la vorto ‘tu’ –ke *me* justesas –el itere emfazis la pronomo –lore *forsan* –nov emfazo subtila. –tu devus telefonar a Quesada. Ilua telefon-numero es 479-0921.”

Erste ye la 55esma sekundo, Karlo fine dicitis:

–Me komprenas. Danko, Karino.

–Adio –el salutis, ma il ja interruptabis la komuniko.

31ma Ceno

Karlo stacis penseme dum kin kompleta minuti en la telefonuyo, ante fine telefonar a Quesada. Quale sempre, il startis sua kronometro tam balde kam la policisto respondis. Ma la respondo surprizegis il.

–Ho, Sro. Kardinali. Do, fine vu decidabas telefonar!

–Quale vu savas ke to esas me?

–Certe! Ni ankore ne parolabas dum sisadek sekundi, ka? Ho, amiko! Ka vu *vere* kredas ye to? Co es la 21esma yarcento. Me saveskis ube vu esas ante ke me respondis. Camatine, vu telefonis a vua spozo del drinkejo “Aristides”, en Santa Lorencio, e nun vu telefonas del restorero dil “Hotelo Horizonte”, en la sama urbo. Ma destimez. Ni *vere* kredas ke vu es inocenta. Vu agis ya stulte hodie, per eskapar. Ma me kredas ke lo esis pro timo, ne pro blamo. E vu kompris omna jurnali pro timo. E vu ne uzis vua kredit-karto...

–Haltez! Quale vu povas savar tala kozi?

–Ka vu ne astonesis ke paro jus mariajinta repulsis obsede restar sola?

Malgre su ipsa, Karlo ne afordis evitar rideto, l’unesma pos la tragedio.

–Li es la policisti Cezar Burgi e Paula Flavi. Li esas ya geamorati, ma li ne esas ankore mariajita. Li akompanas vu pro laboro, e li telefonis a ni tre satisfacanta raporti pri vu.

–Me komprenas ke me ya agis stulte, hodie. –komentis Karlo, precipue por su ipsa.

–Nur un questiono restas respondenda, Sro. Kardinali. Ka vu povas raportar a me omno quon vu agis camatine, de 5:00 til 6:30 kloki?

Quesada audis duesmafoye, to quon Ana Kardinali rakontabis ad il plu frue.

–Ma pro quo? –questionis Quesada –Pro quo vu agis tante stulte, se vu esas ya inocenta? Vu esas inteligenta, racionoza. Quo igis vu fugar quale blaminto?

–Quakolora vu esas, Inspektero, se me darfas questionar lo?

–Blanka.

–Lore, me ne kredas povor explikar to a vu.

–Me komprenas.

–Or, quale me povas savar ke co ne esas trapilo, e ke vu ne enkarcerigos me tam balde kam me arivos a Santa Fido?

–Ni ne bezonas venigar vu. Me povus arestigir vu da Burgi e Flavi per telefonilo

dum la tota dio, ed ibe en Santa Lorenzo. Se vu ne kredas lo, telefonez a Srno. Urbano. Ulte vua amiko, el es anke advokato. El dicos a vu lo sama.

La triesma telefonuro parkonvinkis Karlo ke esas sekura retrovenar a Santa Fido. Cafoye, il ne sorgis startar la kronometro.

–Yes?

–Albert, me esas Karlo.

–Ho, Karlo, ube tu esas? Ka tu standas bone?

–Yes. Me standas bone. Me esas en Santa Lorenzo, en hotelo. Ka me darfas parolar kun Gloria, me pregas?

–Yes, kompreneble. Gloria! Venez parolar kun Karlo.

Quik Gloria Urbano prenis la telefonilo.

–Karlo, quanta joyo! Ka tu standas bone?

–Yes, danko. Audez, me esas en hotelo en Santa Lorenzo. Du policisti sequabas me depos la posdimezo. E Quesada asertas ke se il dezirabus lo, il povabus arestigar me hike da li. Ka lo es vera? Ka me ne esas plu sekura hike kam en Santa Fido?

–Quesada es justa, Karlo. Santa Lorenzo es en la sama gubernio. La polico es guberniala. Do, li ne bezonas venigar tu por arestar tu. –Quoniam il ne respondis, el questionis: –Quon tu agos?

Karlo pensis lo dum kelka instanti. Fine il decidis:

–Me retrovenos. Telefonez ad Ana. Demandez ke el vartez por me adheme.

Ekirinte la telefonuyo, Karlo marcheskis vers sua chambro. Ma mivoye, il haltis e chanjis sua voyo al tablo an qua il dineabis.

–Me retrovenas adheme, ma forsan Quesada donos a vi la ceterajo dil nokto libera, nam vi agabas tante bona laboro pri me. Parenteze, voluntez savigar da me kande vi ya mariajesos. –Il ridetis e riprenis sua voyo.

Jovdio

32ma Ceno

Karlo Kardinali vekis en sua lito e kun sua spoza, sola, nam lia filii duris esar che lia amiko Albert, segun ofrajo da Gloria. Karlo insistadis pri irar a sua laboreyo.

–Ma Karulo, lo tre deskonvenas. Li duras kredar ke tu es l’oxidanto. Li ne konvinkesos til ke on trovos la *vera* kriminanto. Intertempe, tu havos nur problemi.

–Ma se me *ne* irus, lo donus a li plusa argumenti por lia suspektaji. Me ya devas irar, e montrar a li ke me havas nulo timinda.

–Ne li importas a me, Karulo, ma tu. E me preferas konservar tu ye sana e prudenta kam ye audacoz e frapata.

–Yes, ma...

–Audez, tu devas *unesme* irar al policeyo, por signatar tua deklarajo. Ni questionos

quon opinionas Quesada pri to, e pose ni decidis.

–“Ni”?

–Yes. Me ne laboros hodie. Me volas akompanar tu.

–Danko, Karino. Ka me ja rakontabas a tu quante me amaras tu?

Ana simulis naiveso:

–No... Quante?

Karlo respondis, ma il uzis por to precipue ne vorti.

33ma Ceno

Plu tarde, Karlo ed Ana eniris unesmafoye la kontoro di Inspektero Quesada.

–Voluntez sideskar –invitis la detektivo. –Vi ja konocas Martino, ka? Ka me darfas ofrar a vi drinkaĵo? Kafeo? Teo?

–Kafeo, por me –respondis la spozulo.

–Anke por me, danko. –demandis la spozino.

–Tri kafein, me pregas, Suzana –komandis la policisto per l’interkomunikilo. Ulu frapetis la pordo. –Enirez! Ho, bona dio, Doriko. Ges-ri. Kardinali, me prizentas a vi Sro. Julio Doriko, stenografisto policala. Il stenografos vua deklaraĵo, Srlo. Kardinali. Vu pose parlektos ol, e signatos ol se vu konkordas. Oke? Do, Srlo. Kardinali, quo exakte eventis hiero matine, de ke vu vekis.

–Me vekis aparte frue, pro ke me havis decido prenenda. Sro. Jakobino propozabis kandidatigar me kom sua sucedanto por l’ofico di delegito en l’elekto di junio. Ye 5:45 kloki, me levis me. Me dushis me e me duris pensar en la koqueyo pri la propozajo. Ye 6:30 kloki, Ana e nia filii levis su e ni dejunetis. La filii departis ye 7:15 kloki. Ma Ana e me restis heme til 7:30 kloki, kande me vehis el al hospitalo ube el laboras, e fine quoniam esis ankore tro frue por irar al kontoro, me haltis dum kelka minuti en drinkeyo, por pensar ankore pri la propozajo. Pro to, me kredas ke me arivis tarde al kontoro.

Suzana adportis la kafei. El dicis:

–Sinioro, ca mesaĵo jus arivis por vu. –Il regardis la papero. La titolo dil mesaĵo esis: “Listo de advokati di Kontoro Basilea”.

–Danko, Suzana –il lektetis la listo, ed il duris pose parolar. –Quon vu esis diconta a Sro. Jakobino pri la propozajo?

–Me esis refuzonta. –admisis Karlo. –Me poltroneskis e me furiozeskis a me ipsa, pro ke me ne audacis luktar por mea yuri, quale mea filiino. –Il explikis a Quesada pri la premio quan recevis Celia. –Me timegis pri mea futuro, pri la futuro di mea familiani, kaze ke me faliis elektesar kom delegito. Me imaginis duranta laborar en ta kontoro, kande me desvinkabus ta elekto. Quale li dicus a me kozi quin li nultempe dicabis a me antee.

–Do vua eniro impetuoza hiero...

–Olu responsesas da mea furio por me ipsa, yes. E dal paniko pri to quon mea

kunlaboranti dicabus a me, sen mem judiciar me, kande me perdus l'elekto.

–Deskriptez exakte quon vu vidis e quon vu audis ye vua eniro al kontoro di Sro. Jakobino.

–Me audis la zumo dil klosheto elektrala, e...

–Haltez! Qua zumo, e qua klosheto?

–Por apertar ta pordo de extere oportas uzar klosheto, quan Ivana havas sur sua skribotablo. Onu povas enirar nur dum ke kelku pulsas la klosheto.

Lor ke Quesada esis en la kontoro, la pordo restabis apertita. Pro lo, il tre surprizesis saveskar pri ulo quan il ne deskovrabis antee.

–Ma la skribotablo es tro for la pordo –memoris Quesada –Nulu povas enirar la kontoro, e samtempe pulsar la klosheto. Quale eniras Ivana ipsa se esas nulu altra por pulsar la klosheto?

–El havas klefo por to.

–Quanta tala klefi existas?

–Du, Ivana havas un, e Sro. Jakobino havis l'altra.

–Ka ni trovis la duesma klefo, Martino?

–No, sinioro. La sola klefi quin havis Sro. Jakobino korespondis a lua domo.

–Oke. –Quesada riadresis Karlo. –Do, vu apertis la pordo, e quon vu vidis?

–Sro. Jakobino jacis sur sua skribo-tablo, kun cizo en la nuko. Lua okuli esis apertita. Maxim evidente, il esis ja mortinta, do me kuradis ek ibe, pro pavoro. Me obliviiis mea valizeto sur mea labor-tablo. Me eniris mea automobilo e forvehis sen pensar klare. Me konfesas transirir kelka semafori kontrelegale.

–Dum quanta tempo vu esis en la kontoro?

–Dum dek sekundi, admaxime.

–Ka vu perceptis ulo stranja en la kontoro, ultre la kadavro?

Karlo pensadis sorgoze. Il mem klozis sua okuli por rikonstruktar la ceno en sua mento. Fine, il respondis:

–Taso de kafeo esis ruptita sur la sulo, sub la skribo-tablo. To es omno.

–Srno. Kardinali, ka vu konstatas to quon deklaris vua spozo? To es, til l'instanto kande vi separeskis?

–Yes, sioro. Singla vorto es korekta.

–Ka vi havas ulo plusa adjuntenda?

–No –dicis la spozi.

–Lore, Doriko, transskriptez la deklaraji, por ke la siori signatez li.

–Yes, sinioro.

34ma Ceno

Pos omna formalaji, Quesada apertis la pordo por l'ekiro di le Kardinali. Trans la pordo, sidis en la varto-chambro Ivana Kroniero.

–Ocidero! Nigracho ocidera! Il ocidis Sro. Jakobino! Ya il agis lo!

–Haltez! –klamis Quesada. –Se vu dicas un plusa insulto, vu esos arestata.

El quik kalmeskis, ma kande le Kardinali marchis apud el, vers l'ekiro, el mashinatre

pazis ad-dope. Quesada audis Ana Kardinali komentar, kande el ja esis nevidebla: "E tu volis laborar hodie, ka?"

-Ka vu deziras parolar kun me, Sro. Kroniero?

-Me volas montrar ulo a vu, Inspektero.

-Envenez la kontoro. Sideskez. Quon vu deziras montrar a me?

-To. -Ivana duktis ek sua burso, plumo orizita. La vorto "Karulo" esis lektelebla en olu, ma la "U" esis enskribita plu tenue, tale ke onu lektis per literi plu forta la nomo "Karlo". -To apartenas a Karlo Kardinali, la kerlo qua oci... -el subite memoris l'averto da Quesada -To apartenas ad il.

-Ube vu trovis to?

-Inter l'apartenaji di Sro. Jakobino. To pruvas ke lu esis ibe, ed ocidis il dum la nokto.

-To pruvas fakte nur ke Sro. Kardinali esis en la kontoro recente. E ni ja savas ke il esis ibe lastalundie. Pluse, il esis che su kande *altru* -il pauzis longe pos ta vorto - ocidis Sro. Jakobino.

-Ton dicas qua? Lua spozo, ka ne? El mentias, Sro. Quesada! El mentias por apogar sua spozo! Ka vu ne vidas lo? Il esis ibe, frue. Il narkotis Sro. Jakobino, e pose il atakis il per la cizo. O forsan li amba agis kune.

-Siro Kroniero, me sempre preferabas ne diskutar mea inquesti kun altra suspektindi, ma me...

-Suspektindi? -interruptis Ivana.

-...kredas -duris Quesada, ignorante l'interrupto -ke le Kardinali es tote neblaminda pri ta krimino, e vi devus aceptar lo tam balde kam posible.

-Ka vu ya konsideras me kom suspektindo? -insistis Ivana.

-Pro quo ne, sioro? Quon vu agis hiero, de 5:00 til 6:30 kloki?

-Til 6:00 kloki, me dormis (nequale *altri*). Pose, me iris a mea laboreyo. Me arivis ye kelka minuti ante 7:00 kloki. Vu povas konstatar lo, per vidar mea enir-signaturo.

-Ka vu renkontris konocato envoyo a vua laboreyo?

-No, sioro. Me ne renkontris konocati. Me ne havis acidento koram deki di preterpasanti. Me havas nul alibio. Me ne dormis akompanata. -El audeis enoyata nun. -Ma ye mea favoro, me devas mencionar ke me havis nula motivo o deziro ke Sro. Jakobino mortez. E, maxim objektale, Horatio Pretori konstatas mea eniro ye kelka minuti ante 7:00 kloki, kande Sro. Jakobino ja esis mortinta.

Quesada takis dum kelka sekundi. Fine, il dicitis:

-Me esez sincera kun vu. Me ja havas altra suspektindi. Ma me deziras vua opiniono. Kom sekretario personal di Sro. Jakobino, vu mustas konocir il tre bone. Kad il havis enemiki?

El reaktis quik.

-Yes, me opin...

-Memorez ke Sro. Kardinali ja ne esas suspektindo.

-Takaze, me ne savus quon dicar.

-Me pensas -duris Quesada -pri du suspektindi, fakte. Sri. Monti e Pasero. Quon opinionas *vu* pri ta ideo?

Ivana dubitis kelkete tro longe, ante ke el respondis:

–Me ne savas pri *Petro*, sioro. Ma *Mirta* ya povus esar la ocidero.

–Ma quale? Anke el signatis por sua eniro, kande Sro. Jakobino ja mortabis.

–Forsan el... No, sioro. Me regretas lo, ma me ya ne savas.

–Pluse, ne posiblesas ke nur un de li agis sole. Sive li amba, sive nulu ocidis Sro. Jakobino.

–Yes, certe, ka? Li ne separeskis ye ta nokto.

–Quale vu savas to, sioro? Li juntesis erste kande omnu altra esis ekirinta.

Ivana esis diconta ulo, ma subite el decidis tacar. Elua vizajo tre redeskis. El glutis ed abasis la kapo. E fine el konfesis:

–Me... vartis por li –el konfesis sorgoze.

–Ho, ka yes? E pro quo vu agis tale?

–Pro amoro... por *Petro*. Me suspektis ke il interesesas pri *Mirta*, e me volis konstar lo. Do, me vartis celante, til ke li ekiris, e me vidis li forirar per ilua automobilo.

–Dum spionar vua kunlaboranti, ka vu vidis ulo stranja, qua povus ulamaniere relatar l'ocido di Sro. Jakobino? Ka vu vidis exemple ulu rieniranta l'edificio, pos lua ekiro?

–No –respondis el pos kelka sekundi. –Ma me atencis ne to, sioro, ma nur to quon *Petro* agis.

–Quon vu agis pose, to es, kande vu saveskis ke la paro departis kune?

–Quon me povus agir, sioro? Nulo. Me pensis pri parolor pri to kun il hiero, ma kompreneble pro to quo eventis pose, me tote obliviis lo.

–Me imaginas ke vu joyis saveskar ke la paro ja ne esas kuna, ka ne?

–Ho, me saveskas lo nun. E yes, me joyas. –E la labii dil yunino ridetis nerveze. Ma ne elua okuli sucesis ridetar.

–Sro. Kroniero, ka vu deziras vere helpar me trovar l'ocidero di Sro. Jakobino?

–Maxim evidente! Pro quo vu questionas me tala kozo?

–Lore, me bezonas favoreto de vu. Ka vu voluntus naracar skribe por me omna vua memoraji, pri lasta mardio, ye 16:00 kloki, kande vi departis?

–Pro quo?

–Pro ke lore vu esis bon observanto, pro ke vu interesesis pri Sro. Monti. Forsan, vu vidis kozi quin vu ne atencis lore, ma qui restis en vua subkoncio.

–Oke. Donez ta papero. –Ed el komencis skribar.

35ma Ceno

La duesma etajo di Edificio Centrala esis tre diferanta del quaresma. Vice la chambro generala esis mikra chambreto kun nur un skribotablo an l'elevatoro, e trans la chambreto, quar pordi klozita. An la skribotablo sidis damo, vestizita tre formale, qua parolis per telefonilo kande Quesada transiris la pordo dil elevatoro.

La damo indikis a Quesada stulego, en qua il sideskis. Kande la damo finis sua telefono, el questionis:

–Ka me povas helpar vu, sioro...?

–Jorjo Quesada, Inspektero policala. Me inquestas la morto di Sro. Jakobino.

–Ho, yes. Qua tragedio! Quale standas vua inquesto, Inspektero?

–Ho ni progresas, danko. Nu, me komprenas ke Sro. Oskar Santanjelo esas la jeranto di Kontistaro Nova Voyo e Sro. Jakobino reprezentis sua kunlaboranti koram il, ka?

–Yes, Sioro. To es justa.

–Lore me dezirus parolar kun Sro. Santanjelo, se lo esus posibla.

–Voluntez vartar –la damo staceskis e marchis vers la duesma pordo en la dopajo. Quesada questionis su pro quo el marchis, vice uzar l’interkomunikilo sur la tablo.

Dum vartar, anke Quesada staceskis. Il spionetis la paperi sur la skribotablo di la sekretario. Il lektetis letro datizita ye ta sama dio, per qua Sro. Santanjelo invitis la advokati di Kontoro Basilea demenajar aden la triesma etajo dil Edificio depos la sequanta 1esma. di junio.

En altra letro, Sro. Jakobino expresabis sua maxim emfazosa opozo a tala demenajo. Il argumentis ke l’Edificio esis konocata kom kontoro kontistala. Irg altra aferi adjuntata a to riskus la famo aquirata en Santa Fido da Edificio Centrala kom to quon ol esabis ja dum quaradek yari. Ca letro esabis skribata ye un semano ante la morto dil delegito.

La damo ekiris la kontoro ed invitis Quesada:

–Vu darfas enirar nun, sioro.

–Danko.

–Inspektero, me nomesas Oskar Santanjelo. Me esas kontisto, e jeranto di Kontistaro Nova Voyo. Voluntez sideskar. Quale me povas helpar vu?

Oskar Santanjelo evis cirkume 40 yari, ma il aspektis plu yuna. Il *geris kostumo blua e binokli. Ilua hararo ja mankeskis de ilua kapo.

–Bon jorno, Sro. Santanjelo. Me deziras konocar vua opiniono pri Sro. Jakobino.

–Ho, lua morto esis ya regretinda perdo por ni. Sro. Jakobino esis ecelanta kontisto, kelkete tradicionala, e ne-aktualigita pri nova savaji e tekniki. Ma lo esis komprenebla. La viro evis ja preske 70 yari.

–Quale il esis kom delegito?

–Ecelanta. To esas, por l’employati, kompreneble. Il obtenis granda progresi por li, quale exemple plu alta gelto de la ganaji.

–Do, por vi jeranti, lua ofico esis maxim deskonvenanta.

–Me komprenas quon vu intencas, Inspektero. Ma vu eroras. Me ne bezonis ocidar il pro to quon il povus agir a ni. Il havis ja tre poka tempo til sua ekoficesko. Vice ocidar il nun, me nur bezonis esperar til ke il remplasesis. Pluse il anke esis bona por ni omna. Il sucesis konocigar nia kompanio plu bone dal socio Santa-Fidana. Il sucesis perceptigar nia edificio kom la maxim importanta edificio kontistala.

–Me supozas ke pro to il opozis la demenajo di Kontoro Basilea aden via edificio, ka?

–Yes. Itere, il esis kelkete antiquatra pri kelka kozi. Il desfacile aceptis chanji.

–Quon opinionis lua deleginti pri la demenajo?

–Segun me savas, lo ne multe importis a li. Por li suficis ke li duris havar sua employo, irgequa esis en la triesm etajo.

–Parenteze, Sro. Santanjelo, ka la triesma etajo duras netigesar singladie, dum ke ol ne esas okupita?

–Yes, kompreneble. Sri. Letitia Rubino e Mabel Muri okupesas pri to.

–Quo eventus se Sri. Rubino e Muri trovus ula pordo klefagita? Ka li devus serchar la klefo e netigar la chambro o ka li devas lasar la chambro klefagita ye desneta?

–Ma nula chambro ibe esas klefagita, Inspektero. Me ipsa havas omna klefi, e me sekurigis apertigar omna chambri, precize por ke la netigisti povez laborar ibe senprobleme.

–Ka vu havas ula opiniono pri qua ocidis Sro. Jakobino.

–Dicesas ke un de nia employati, ka? Me ne savas, fakte. Me ankore falias aceptar ke il esas mortinta.

–Vu kustume recevas la kandidatigi di ti qui deziras sucedar la delegiti, ka? Ka vu recevus ula letro de Sro. Jakobino, nomizanta sua kandidato?

–No, sioro. Ta letro ne arivis. Il havis tempo til venonta lundio. Il mortis ante sendar olu.

–Ka vu savas qua esabus la kandidato?

–No, sioro. Me ne havis la posiblaĵo questionar to a Sro. Jakobino. Semblas ke nia venonta elekto eventos sen kandidato oficiala.

–Danko, Sro. Santanjelo. Me ja ne bezonas prenar plu multa tempo de vu. Ho, parenteze, me konocas kompanio fidinda qua reparas interkomunikili. Me savigos da vu la telefon-numero.

–Ma nia interkomunikili funkcias bone, Inspektero. Li ne bezonas reparo.

–Ho, lo semblis a me kande vua sekretario marchis adhike por anoncar ke me esas hike.

–Ho, vu devas komprenar Helene. Ni ne esas kustumata recevar policisti hike. El preferis savigar lo da me private, por ke me havez la posiblaĵo dicar a vu ke me ne povas recevar vu. Yen omno.

36ma Ceno

Ye 12:30 kloki, Quesada arivis al recepciono di Edificio Centrala, ube il renkontris Mirta Pasero.

–Ho, Sro. Quesada! Qua surprizo! Ka me povas helpar vu?

–Yes, sioro. Vu povas facar granda favoro a me. Me bezonas ke vu skribez tre detaloze omno quon vu memoras pri prehiere, lor via ekiro. Skribez omno quon vu agis, dicis, vidis ed audis, segun vua memoro.

–Oke. Me agos lo tam balde kam me ekiros, ye 16:00 kloki.

–Ka vu ne povus prefere agar lo cainstante? Me ipsa demandos permiso a Sro. Santanjelo. E me parrespondos pri vu.

–To ne necesesos. Irgakaze, nulu venas ye ca kloko. Mem Santanjelo dejunas nun.

–Multa danko, sioro.

–Nedankinda, Detektivo. Se to ya helpos vu en vua inquesto...

–Ho, certe, me kredas ke yes.

Dum ke la telefonisto skribis sua memoraji, Quesada lektis olti di Ivana Kroniero. El komencis per explikar ke el spionis Petro pro amoro. El celis en la strad-angulo, ed el observis vers Edificio Centrala. El vidis Petro vehar cirkum la dom-insulo e rienirar rapide por Mirta. Fine el vidis li departar kune. Lore el ipsa departis che su.

37ma Ceno

Kande Quesada esis eniranta l'elevatoro, por irar al quaresma etajo, il audis Rose Marsuino.

–Inspektero, voluntez vartar! Ka vu havas un minuto?

–Sro. Marsuino. Quale me povas helpar vu?

–Me kredas ke ya me povas helpar vu, icafoye. Me havas kelko dicenda... pri la krimino.

–Yes?

–Prehiera me restis en la cirkumaji di Edificio Centrala. Me konkordabis kun Karlo prenar kafeo kune. Me sorgis pri il, pro ke il esis plu tacema ed aspektis plu trista kam kustumale. Do, lundie ni konkordis ke mardie ni vartos til ke omni departez, e ni kunsidos en kafeuyo por babilar. Ton me agis longatempe, ma Karlo ne venis. Me imaginas ke il obliivis nia programo, nam il semblabis distraktita dum la tota dio.

El pauzis por konstatar ke sua audanto komprenis quon el explikis. Pose el duris:

–Irgakaze, dum ke me vartis, me vidis Viktor proximeskar ad Edificio Centrala, ye un mihoro pos ke il departabis. Me questionis quon il agas ibe, ed il respondis ke il obliviabis kelka paperi en la kontoro, pri qui il bezonis laborar ye ta nokto. Ma il aspektis quale se il celus ulo. Pluse, il departis sen la paperi, e ye la matino sequanta, me arivis al kontoro ante il, e la paperi quin lu alegis obliviir ne esis sur sua skribotablo.

–Ma to ne signifikas ke il ocidis Sro. Jakobino, ka?

–Kande Iosef divenis delegito, il mustis cedar kelka klienti sua kom kontisto, pro ke il ne havis tempo por omno. Sro. Mikelo Luno, un de lua klienti, quan ilu cedis a Viktor, donas multa laboro (e multa pekunio) ad il. Or, Viktor es tre bona kontisto, ma poke experiencoza, pro lua yuneso. Do, Sro. Luno anuncis ke kande Iosef finus sua delegiteso, ilu preferus retroganar Iosef kom sua kontisto.

–Me komprenas. Vu pensas ke Sro. Tamburino ocidis Sro. Jakobino por ne perdar ta bona kliento, ka? Or, ulo esas stranja. Me interviuvis hodie longe Sro. Kardinali, ed il nulatempe mencionis ta kunsido kun vu. Il devas esir ya tre distraktata por obliviir to, e durar obliviar olu mem nun, ka?

–Ho, ta kozi eventas, sioro –dicis Rose nervoze.

–Ube exakte vu renkontris Sro. Tamburino?

–Pardonez?

–En qua exakta punto vi renkontris lastamardie?

–Me ne savas. En la restorerio en la strad-angulo.

–E quale explikis *vu* ad il vua prezenteso en la restorerio? Me imaginas ke vu ne anuncis ke vu vartis por Sro. Kardinali, ka?

–No, me dicis ke me... Me explikis...

- Ka me darfus questionar ube vu esis, hiero de 5:00 til 6:30 kloki?
- Me dormis, sioro. Kun mea spozo, Andro. Ma nulu de ni povos konstatar lo por vu, precize pro lo: pro ke ni ya dormis.

38ma Ceno

Quesada acensis al quaresma etajo. To ne semblis esar loko ube du homi subite mankis, un pro ocido ed altru pro odio rasala. Quesada quik renkontris Petro. Il esis lu qua ridegis kun sua amiko Viktor.

- Bon jorno, Sro. Monti, Sro. Tamburino. Ka me darfus parolar nun private kun vu, dum kelka minuti, Sro. Monti?
- Me ja ne esperis renkontrar vu itere, Inspektero -komentis Viktor.
- Pro quo no, Sro. Tamburino? Me ne ja savas qua ocidis Sro. Jakobino, ka yes?
- Ho, certe, yes, Inspektero! Ta kerlo... Karlo! Il ankore ne aparabas.
- Sro. Kardinali esas inocenta, sioro. -Quesada jiris nun, regardante Petro, kun sua dorso turnita a Viktor. A Petro, il questionis:
- Do, quon vu dicas, sioro?
- Venez kun me al restorerio suba, Inspektero. Irgakaze, me ankore ne dejunabas.

Envoye al restorerio, la du viri parolis nur pri generalaji, quale la vetero, lejera komenteti pri la politiko mondala, e sporti. Ma dum enirar l'establisuro, ulo distraktigis Petro de to quon il ipsa dicis tainstante.

Ivana, elta quan il revis sidigor sur sua gremio, nun babilis anmoze kun Horatio Pretori.

- El es bela, ka ne? -Quesada intonifis sua frazo, ne kom policisto parolanta a suspektindo, ma kom un viro babilanta kun altra, pri muliero atraktiva. Ta komento deshipnotigis la kontisto, qua apene komentis:
- Yes. He! Venez sideskar an ta tablo.

"Ta tablo" esis lokizita tale ke onu povis de ibe observar la paro amoroza se onu sidis ye un latero di olu. Ma se on sidis ye l'altra latero, la du nov amiki restis dop onu. Quesada komprenis lo, ed il hastis sideskar en la plaso vizata da sua kundejunanto, regardanta la paro. Petro aceptis sua desvinko sen luktar, e prenis digne la duesma plaso.

- Quon vu deziras parolar kun me? -il questionis, kande li ja komandabis sua dejunaji.
- Ho, me bezonas ya simpla favoro. Ka vu voluntus skribar sur ca papero, omna vua memoraji pri lasta mardio, kande vi departis ye 16:00 kloki?
- Nu, yes. Donez ta papero a me.

Dum ke Petro pensis e skribis, Jorjo Quesada observis taceme la paro dialoganta ye kelka metri de il. Il esis konvinkita ke li ankore ne notabis il e Petro. De ilua posto, il vidis nur la dorso di Horatio, ma il bone vidis la vizajo enamorata di Ivana. Ne nur elua labii ridis nun. Anke elua okuli ridis.

Samtempe kam il observis la paro, Quesada lektis la deklaro da Mirta Pasero. El agis exakte segun el konkordabis antee kun "la porkacho". Il esis forironta per sua automobilo, dum ke el simulis bezono irar al balno-chambro. Pos kurta veho, Petro devis retrovenar aden la parkeyo. Lore, lia kunlaboristi ja esus departinta, e Henriko Artizano esus irinta kontrolar l'enireyo precipua. Lore, Mirta rapide devis enirar l'automobilo di Petro, e li esis forironta kune. To esis la programo, e ton li agabis.

Subite, Ivana staceskis. El kisis Horatio e departis, for l'observuyo di Quesada. Ilca agis rapide.

–Kun vua permiso –il demandis de Petro, ed il staceskis ed iris adan la tablo quan okupis la gardisto.

–Bon jorno –il salutis. –Ka vu memoras me? Me esas...

–Inspektero Quesada. Voluntez sideskar, sioro. Quon me povas agar por vu?

–Me odias questionar pri aferi privata, ma ka me darfas questionar de kande vu e Sro. Kroniero esas kuna?

–Hodie esas nia... 17ma. dio. Pro quo vu questionas? Ka to es importanta por vua inquesto?

–Forsan, yes, sioro. Irgakaze, me prizas konocar omna aspekti dil dramati homala quin me studias.

Quesada pauszis breve, ante durar:

–Sro. Pretori, ka me darfas questionar vua opiniono pri Sro. Jakobino?

–Me havas ya nula opiniono, sioro. Il semblis bona homo. Ma me rare traktis il, do me ne formacis opiniono pri il.

–Il kustumis restar en l'edificio dumnokte. Ka to ne signifika por vu plusa esorcio?

–No, sioro. Ne plusa esorcio, ma ya kelkafoye plusa laboro. Il ofte igis me irar a lua kontoro, pro irga kozo. Por chanjar lumo, por reparar ula mashino, edc. La kerlo esis tre neutila por taspeca kozi. Me ne imaginas quale il agis che su pri ta aferi.

–Semblas ke vu ya havas opiniono pri Sro. Jakobino.

–Ho, yes. Ma vu ne povas pensar ke me ocidis il pro ta motivo, ka?

–Sro. Pretori, homocidi ofte kauzasas dal maxim triviala motivi. Sro. Jakobino obstruktis vua laboro. Me imaginas ke vu devis ofte klozar la pordi, pozar aviso ke vu balde retrovenos, edc. Ed omno por poka minuti. E por helpar homo qua esis "neutila", segun vua vorti.

–Me ne ocidis Sro. Jakobino, Inspektero.

–Me pensas ke esus tre facila por vu klozar la pordo dum kelka minuti, irar al quaresma etajo ed ocidar Sro. Jakobino.

–Yes, lo esus tre facila, ma me ne agis lo.

Quesada chanjis ad altra temo.

–Parenteze, ka Sro. Kroniero es retrovenonta balde?

–No. Lua dejun-tempo ja finis. Ma se vu deziras parolar kun el, vu trovos el nun en lua kontoro.

–Multa danko, Sro. Pretori.

–Ho, nedankinda, Inspektero –respondis la gardisto ironioze.

39ma Ceno

–Enirez! –invitis la sekretario, a Quesada, kande el vidis il proximeskar ad elua kontoro.

–Me ne volas jenar vu, sioro. –exkuzis su la detektivo. –Me nur bezonas inspektar ula kozo. Ka me darfas?

–Agez segunvole, sioro.

Dum ke la sekretario duris laborar, Quesada marchis vers la pordo al kontoro di Iosef Jakobino. Ivana atencis to.

–Ka vu bezonas ulo, sioro? –questionis la yunino.

–Ho, no, sioro. Me regretas distraktir vu. –Il duris irar vers la pordo. La sekretario duris observar la detektivo. Per gesto afabla, ma ferma, il invitis el durar laborar.

Pos kelka minuti, kande Quesada esforcis apertar la pordo al kontoro di Iosef Jakobino, lo distraktigis itere Ivana, qua informis:

–On ne povas enirar, se me ne pulsas ca klavo hike, sioro. –El pulsas olu samtempe, e la pordo cedis a simpla pulso da Quesada.

–Ho, danko –il dicis, ed il transiris la pordo jus apertita.

Quesada duris irar en ed ek la chambro plurfoye, Ivana ne povis ne questionar itere:

–Ka vu bezonas ulo plusa, sioro?

–Nur un questioneto. Quo eventos a vu, nun... laborale, to es?

–Ka me perdos mea laboro, pro la morto di Sro. Jakobino? No, sioro. Me esas kontraktita kom sekretario di delegito, irgequa esas la delegito. Venonta-monate, elektesos la sucedanto e me laboros por il.

–Por *Iu* –korektigis la detektivo.

–Yes, por *Iu*... teoriale.

–Ka vu savas qua esos la nova delegito?

–No, sioro. Ma de ke elektesas delegito, esabas nula delegitino, pro to me dicis “il”. Pluse, me ne vidas qua muliero povus elektesar nun.

–Quanta chefin vu ja havis?

–Sro. Jakobino esis la triesma. L’unesma esis Sro. Jakob Rivi, e Sro. Johano Orea esis la duesma.

–E quantin de li vu votabis, se me darfas questionar?

–Nulun. Sekretarii ne votas. Ni *acceptas* la votato.

–Ma vu mustas havar preferato, ka ne? Quan vu dezirus kom delegito nun?

–No, sioro. Me ya ne havas preferato.

–Ma vu semblas eskartir ja Sro. Marsuino, exemple, pro muliero. Quon vu pensus pri Sro. Kardinali kom delegito?

–Maxim respektoze, sioro. To esas ya mokinda.

–Pro quo? –questionis Quesada simulante astono.

–Pro ke il esas...

–Nigro?

–No, sioro. Ne *to* importas a me. Il esas ocidero.

–Milesmafoye, ne ilu ocidis Sro. Jakobino.

–Ka ne? Qua, lore?

–Me esperas povor responder to, pos kelka plusa dii. Nun, me kredas ke me ja ne bezonas durar jenar vu. –Il ekireskis la chambro, ma il quik haltis e jiris, vers la sekretario, qua ja ne esforcis celar sua enoyo. Il questionis:

–Ho, parenteze, sioro. Ka vu ja parolabas a Sro. Monti pri vua sentaji?

En la sempre expresiv okuli di Ivana Kroniero naskis furio nekontrolebla. Quesada quik respondis:

–Ho, me komprenas. Bon jorno –il salutis. Il ridetis afable e desaparitis trans la pordo.

40ma Ceno

Quesada marchis alonge strado deskonocata da lu, tre for Edificio Centrala. Il komparis la numeri domala a ta quan il skribabis sur papereto. Kande il fine trovis la numero serchata, il sonigis la klosheto.

–Qua esas ibe? –questionis de interne voco di pueruleto.

–Mea nomo esas Jorjo Quesada –il anuncis. Il omisis intence dicar sua posto policala al puero. Ja esos tempo por explikar to ad adulto plu tarde. –Ka me darfus parolar kun Sro. Hektor Shakto, me pregas?

Sen apertar la pordo, la puerejo kuris ek l’enirola, kridante:

–“Pa”, “pa”! Jorjo *Gesada* serchas tu.

Fine, Hektor Shakto apertis la pordo:

–Bona jorno, Sro. Shakto. Me esas Inspektero Jorjo Quesada. Me inquestas la morto di Sro. Jakobino.

–Ho, yes. Bona jorno. Enirez, me pregas. Sideskezi hiki.

–Danko, sioro. Me deziras savar ka vu povas ulamaniere helpar me. Ka vu ne vidis ulon stranjan ye la nokto ante la ocido?

–No, nulo. Omno esis tranquila. Me regretas.

–Ka vu livis vuan laborejon ulinstante?

–Yes, sioro. Me livis dum kelka minuti, por irar al balno-chambro. To mustas esir ye cirkume 2:00 kloki.

–Ka vu klozis la pordo lore?

–Yes, me klefagis olon, quale sempre ke me departas.

–Vu finis laborar ye 4:00 kloki. Quon vu agis pose?

–Ka me esas suspektinda?

–No, sioro. Me nur bezonas saveskar pri omna homi relatanta la kazo. Nur por eskartar li maxim balde posible.

–Kande me finis mea laboro, me departis adheme. Mea automobilo esas avariita nun, do me prenis taxio. Me ne atencis la taxio-kompanio, ma forsan vu povas konstatar lo. Olu portis me adheme e me dormeskis ante 4:30 kloki. Me vekis matine

ye 11:00 kloki e me saveskis lore pri l'ocido. Vu povas questionar mea filio Nikolo, o mea spozon. Li dicos a vu ke me dormis kande li vekis, e ke me ne departis pose.

–Danko, sioro Shakto.

41ma Ceno

–Sincere, Sro. Quesada, kande vu intencas ridonor a ni la paco? –questionis Viktor, kande il vidis la detektivo proximigar su ad il en la parkeyo, ye la fino dil labor-dio.

–Qua esas Mikelo Luno? –questionis la detektivo.

–Kliento mea.

–E la heredajo de Sro. Jakobino por vu.

–Quon vu intencas dicar? –il ankore ne semblis konsiderar ke ne Karlo ocidis “Old Iosef”.

–Ke segun me memoras, vu ne havas alibio por la krimino-tempo.

–E do?

–E do, kande Sro. Jakobino ja ne esus delegito, vu perdus vua maxim bona kliento. To semblas a me esar bon motivo por ocido.

–Ma Inspektero. Ya Karlo Kardin...

–Pro quo vu retrovenis hiero al edificio, Sro. Tamburino?

–Qua dicis to a vu? –Quoniam Quesada respondis nulo, Viktor explikis: –Vu savas ke me interesesis pri Mirta. Me retrovenis por el. Ma el ja departabis.

–Pro quo vu ne restis por el, vice forirar e retrovenar?

–Pro ke el furiozeskis kande me rakontis ad el ke me komentis nia relato en la kontoro. Do me decidis esar plu diskreta, cafoye.

–Ka ne veresas ke vu obliviis paperi en la kontoro, ma hiero li ne esis en vua skribotablo?

–No. Me *pretextis* obliviir la paperi, por justifikar mea retroveno, ma me ne obliviis li.

–Ye qua kloko vu retrovenis al edificio e quon vu agis?

–Me retrovenis ye proxime 16:40 kloki. Me parserchis Mirta, e me ne trovis el, do me retrovenis che me. Me probis telefonar ad el, ma el ne respondis.

–Ka vu povas pruvar vua aserturi, Sro. Tamburino? Kad ulu povas atestar ke vu departis pos kelka minuti?

–Fakte, yes. Kande me ja departis adche me, me renkontris en la strado Albert Urbano. Me salutis il, ed il respondis a me.

–Quon il agis ibe?

–Segun il explikis, il havas amiko proxim la kontoro. Il venis vizitar lu.

42ma Ceno

Quesada frapetis an la pordo di le Urbano. Ne Albert, ma lua spozo Gloria apertis ol.

–Yes?

–Bona jorno, sioro. Me esas Detektivo Inspektero Jorjo Quesada. Me inquestas l'ocido di Sro. Iosef Jakobino.

–Ho, yes. Me nomesas Gloria Urbano, la spozo di Albert. Quale standas Karlo, sioro? Me es advokato, e se il bezonas un, me tre volunte asistos il.

–Me ne kredas ja ke lo oportos. Danko, irgakaze. Nu, me bezonus pozar kelka questiononi a vua spozo, se lo esus posibla.

–Yes. Voluntez enirar e sideskar. Ilu venos pos kelka minuti. Il jus arivis del laboreyo, ed il dushas. Albert! Mea amoro! Detektivo Quesada serchas tu –e l’advokato departis de la salo, serchante sua spozo. Il aparis pos du minuti.

–Inspektero, quon me povas agar por vu?

–Sioro, me saveskis ke lastamardie vu retrovenis al kontoro, kande omni departabis. Ka me darfes savar pro quo?

–Tre simple, sioro. Me havas fratino qua lojas proxim l’Edificio. Me deziris vizitar el, por savar pri elua saneso. El esis operacata ye kelka dii ante nun, ed el ankore ne darfes irar ekheme. Do me vizitis el.

–Segun me savas, vu dicis vizitar amiko, ne fratino.

–To es eroro, sioro. Qua dicis lo a vu? Viktor, me imaginas. Me renkontris il. Ma il eroras, me ne dicis “amiko”, me dicis “fratino”.

–Pro quo vu ne simple iris che vua fratino direte de la kontoro. Pro quo vu retrovenis pos 40 minuti?

–Pro ke me volis donacar ad el libro quan me komprabis por el, ma me obliivis ol che me, e me devis retrovenar por prenar ol.

Ye ta instanto, retrovenis aden la chambro Gloria Urbano. Quesada sospiris longes ante parolar.

–Vi pardonez me, gesiori. Quale vi savas, me esas obligata questionar omno, por eskartar omna posiblaji. Srno. Urbano, vu esas advokato por Kontoro Basilea, ka ne?

–Yes.

–E vua Kontoro esos balde adjuntata ad Edificio Centrala. Lo signifikos granda progreso por vi advokati, pro ke via nuna plaso esas tre for la centro di Santa Fido. Kontree, Edificio Centrala situesas en plaso tre konvenanta por kontoro advokatala.

–Inspektero, me previdas vua argumento, e me asertas ke vu ya eroregas. Me savas ke Sro. Jakobino esis la maxim granda opozanto por l’adjunto di Kontoro Basilea ad Edificio Centrala. E yes, nia nuna stando esas ya deskonvenanta por ni. Ma se vu pensas ke me, od irgu ocidis Sro. Jakobino pro to, vu ya eroregas. Venonta-monate, Sro. Jakobino esabus remplasata. Ni bone povis vartar til lore, por demenajar al Edificio.

–Tam longes kam ne anke la nova delegito opozus via demenajo. Lo maxim probabla esis ke Sro. Jakobino selektabus homo samideana kam lu, qua bone povus durigar via espero dum adminime du plusa yari.

–Me ne ocidis Sro. Jakobino, sinioro. En ta tempo, me dormis, hike kun mea spozo. Me regretas ke l’ocido ne eventis ye kloko maxim apta por havar alibio plu konvinkiva, ma me humile opinionas ke vu devus serchar vua suspektindo altraloke.

43ma Ceno

Quesada vizitis nun le Marsuino. Rose aspektis tre deceptita lor renkontrar il. Ante ke la detektivo povez dicar irgo, el pregis:

–Venez kun me. Me invitas vu a drinkar ulo.

Li kuniris a drinkejo. Kande li amba komandabis sua drinkajo, la kontisto dicitis:

–Sro. Quesada, me esas diconta ulo a vu, ma vu devas promisar ke vu tenos ol sekrete.

–Sioro, me ne povas...

–Me asertas ke mea sekretajo nule relatias la ocido di Iosef.

–Do, takaze, e nur *takaze*, me kredas ke me ne devos rakontar vua sekretajo ad altri –promisis Quesada.

Malgre la promiso, Rose ne ankore decidis parolar. Ma fine el dicitis:

–Mea mariajo standas tre male, Sro. Quesada. Me e mea spozo ja ne interamoras. Ni kunvivas pro habito, ma fakte ja ne pervaloras probar salvar nia relato.

–Me regretas lo, sioro.

–Danko. Mario, mea spozo, esas desemployata. Do, se ni divorcus, il tote ne povus travivar. Pro to me ne demandas la divorco. Vu vidas, me ya ne amoras il, ma me anke ne odias il. Tamen me havas mikra sekretajo. Lastamardie, me ne konkordis kunvenar kun Karlo, ma kun Sro. Hugo Alvin, mea... amiko.

–Sro. Hugo Alvin? Pro quo ta nomo esas familiara por me?

–Forsan, pro ke il esas advokato en Kontoro Basilea. Il esas fakte mea advokato.

–Ho, yes. Me memoras, nun. Do quon opinionis Sro. Alvin pri la decido di Sro. Jakobino ne aceptar li en l'Edificio?

–Kompreneble, il ne prizis ol. Ma anke kompreneble, il povis vartar til junio, kande la nova delegito aprobus la demenajo.

–Ma esas la risko ke la nova delegito anke desaprobus la demenajo.

–Me ne kredas lo, Inspektero. Iosef esis maxim konservema. Nulu altra konkordus kun il koncerne taspeca idei. Me opinionas ke la nova delegito maxim probable aceptos la demenajo. Pluse, Hugo dicas ke la maxim probabla kandidati por sucedar Iosef esas favoroza ad aceptar Kontoro Basilea en l'edificio.

–Do, ka vu e Sro. Alvin ya renkontris lastamardie?

–Yes, il fine arivis. Ni dineis kune, e ni departis ye 21:30 kloki. Singlu iris che su.

44ma Ceno

Ye ta vespero, Quesada lektis la triesma deklaro, quan il demandabis ye ta dio, olta di Petro Monti.

De ilca, Quesada saveskis pri kelka desfacilaji quin il havabis por realigar lia programo. Ante arivar a la strad-angulo, ilua old automobilo cesabis funcionar dum kelka sekundi. Dum ke olu jacis ibe, il vidabis ulo quon il parobliviabis pose. Ulu kuris aden l'edificio. Nulo importis ad il lore plue kam restartigar sua automobilo e tale

querar Mirta por portar el che su. Pro lo, il parobliviabis lo. Ripensante lo nun plu kalmoze, ta halto dil automobilo, qua semblabis ad il durar dum yarcenti, nun mustis durir dum admaxime un minuto. Ma ol ya kreabis granda jeno por ti qui vehis dop il, e li igabis il savar lo, per sonigar laude e longe lia korni. Il ne jenabis komentar ta teknikalajo a Mirta. Elu, kom muliero, maxim probable ne esus interesata pri tala detali. Irgakaze, il sucesabis, malgre ta problemeto, arivar al parkeyo ante ke la gardisto retrovenis. Ed omno pose eventis exakte quale il expektis.

45ma Ceno

Quesada lektadis tante la tri skribaji ke ilu ja preske memoris li vortope. Il esis satisfacata, pro ke il trovis en oli exakte to quon il esperis trovor. Il ja havis ideo pri qua ocidabis Sro. Jakobino, quale lu agabis, e pro quo lu ocidabis la delegito. La sola desfacilajo restanta esis ke il ankore havis nula pruvo di omno to quon il savis. Nun, il devis trovor tala pruvo, od agar sen olu.

Por kompletigar la imajo quan il ja havis, il decidis vizitar Sro. Jakob Rivi.

–Qua esas ibe? –il audis de trans la pordo di Sro. Rivi.

–Me nomesas Jorjo Quesada, sioro. Me esas detektivo policala. Me inquestas l'ocido di Sro. Josef Jakobino. Me regretas jenar vu ye tante tarda kloko.

Ye longa tempo pose, kande Quesada ja esis departonta, il audis:

–Vidigez da me vua insigno policala, per la vid-truo.

Quesada agis segun ta instrukto e la pordo quik apertesis. Dope esis viro evanta cirkume 60 yari. Il dicitis:

–Enirez. Mea nomo es Jakob Rivi, ma ton vu ja savas, ka ne? Vu devas pardonar me, Inspektero. Onu neofte recevas policisto ye 21:00 kloki.

–Yes, sioro. Me savas lo, e me regretas venar tante tarde. Ma me bezonas urjante vua helpe, se lo posiblesas.

–Certe yes. Sideskez. Me esis drinkanta kafeo. Ka vu deziras un?

–Ho, no. Danko.

–Do, quon me povas agar por vu?

–Vu esabas delegito, quale Sro. Jakobino, ka ne? Ed anke vu mustis selektar vua kandidato sucedar vu. Exakte quon onu devas agar por ke ta kandidatigo oficaleskez? Quo esas la demarshi formala?

–Unesme, on decidas sua kandidato, ed on propozas lo private a lu. On lasas lu decidir dum kelka dii, e se lu ne aceptas, on agas same pri altra selektato. Tale, til ke un aceptas. Lore, onu skribas letro al jeranto, anuncanta la kandidato, por ke lu inkluzesez apud le altra.

–Ka la delegito skribas ta letro, o lu skribigas ol dal sekretario?

–Lu skribigas ol dal sekretario. Vartez. Me kredas havar kopiuro del letro quan me sendigis pri mea kandidato. Yen.

–Danko –il dicitis, prenanta la papero. –E la propozi al selektati, ka restas dokumento skribita pri oli?

–No, ma praktike, onu ofte ja skribigas la letro ante l'acepto. Kande on presupozas ke la propozato esas aceptonta. Lor l'acepto, onu sendas la letro.

–De quo dependas ke la kandidato oficala vinkez?

–Kustumale, de ka lua nomanto esis bona o ne. Delegito bona sucesas vinkigar sua sucedanto. Delegito mala, ofte no.

–Do vu esis bon delegito –komentis Quesada, dum lektar la letro quan Sro. Rivi donabis ad il, –nam vu propozis Sro. Johano Orea, qua vinkis. Ma ilca kontree, ne esis bona, nam lua sucedanto, Sro. Jakobino, ne vinkis kom la kandidato oficala.

–Yes, ma Johano ne es blaminda pro to. Il maladeskis enofice, ed il ne sucesis agar omno quon il intencis. Regretinde, il mortis ye poka monati pos sua ekoficesko.

–Nur un plusa questiono, Sro. Rivi. Sro. Jakobino mortis ante oficaligar sua kandidato. Ka vu pensas ke ta kandidato vinkabus?

–Ho, certe yes, Inspektero. Ya sendubite. Iosef esis nia maxim bona delegito.

–Dankego, Sro. Rivi. Vua helpo esabas ya tre valoroza por me.

Kara lektero, se vu lektabas sorgoze til ta punto, vu, quale Quesada, ja savas omna datumi necesa por deduktar qua es l'ocidanto, e quale e pro quo lu agis. Ka vu deziras reflektar pri to, ante durar lektar?

Venerdio

46ma Ceno

Quesada agis rapide e frue. Ante 6:30 kloki, il e Lukas Martino arivis ad Edificio Centrala. Ye lia eniro, li salutis Horatio Pretori.

–Bon jorno, Sro. Pretori. Ni devas inspektar la 4esma etajo, nun, se vu ne opozesas.

–Agez segunvole, siori.

En la quaresma etajo, Quesada apertigis da Martino la pordo al oficeyo qua esabis di Jakobino. Neperceptebla, Quesada inkluzis papero inter altra paperi di Jakobino.

–Nun ni vartez. –il dicis pose. –Ka vu ja es dejuninta, Martino?

–No, sinioro. Me ne havis la tempo.

–Lore venez kun me. Me invitas.

–Ho, danko, sinioro.

47ma Ceno

Ivana Kroniero audis ulu en la salo generala. El pavoreskis.

“Qua povus esar ibe ye ta kloko?” el pensis. “Es apene 7:10.” Sorgoze, el miapertis la pordo al chambro generala e videtis, ankore de sua kontoro, qua esis ibe. Ma el vidis nulu. El riklozis la pordo ed ekswichis la lumo. El tenis pezoza floruyo ek vitro grosa kom armo, ed el riapertis la pordo. Sorgoze, mezurante singla pazo, el avancis ek sua kontoro. El klare memoris ne enswichir la lumi dil chambro generala, olqua esis nun desquietigante parlumizita. El ne audacis parolar, time ke ulu respondus. E lore el

audis bruise, sinistre de el, ed el jiris la kapo ad olu. Ibe esis lu, ekiranta del balno-chambro.

–Bona jorno –lu salutis joyoze, sikigante sua manui.

Ivana duris tenar la florujo, ma el pazis addope.

–Quon vu agas hike? –el questionis defie. –Ekirez quik!

–Pro quo? Me laboras hike.

–Esas tro frua! –el protestis.

–Ma me havas multo agenda hodie. E me recevis mesajo hiero, de Sro. Santanjelo, por ke me serchez papero hike.

–Es nula papero por vu. Ekirez! –El minacis lu per la florujo.

–Se me darfus...

–Vu ne darfus. Fore! Vu ocidis Sro. Jakobino, e nun vu volas ocidar anke me! Me telefonos al polico –el minacis, ed el ya prenis la telefonilo. Intertempe, lu avancis al kontoro dil sekretario, per longa pazi. –Haltez! –el kridis, kurante dop lu, ma lo esis ja tro tarda.

Lu, Karlo Kardinali, prenis portfolio ed apertis ol. Ivana pregis:

–Ne tushez to! No! To esas privata!

Ma Karlo ne audis. Il prenis papero ek la portfolio e lektis ol, malgre l'esforci di Ivana por evitar lo. Kande il fine levis la vido del papero, Ivana cesis luktar. El saveskis ke lo ja ne penvaloras.

–Quon signifikas to? –il questionis.

–Vu savas bonege quon signifikas to.

–Ke Sro. Jakobino kandidatigis me ye kelka hori ante mortar.

–Lo esas ya tote neposibla. Il sempre taipigis da me sua letri, e me ne taipis olta.

–Tamen ol esas skribita, ed agnoskita dal Sekretario Elektala.

–Me ne sendis ta letro. Me efacis ol.

–Vu ne *sendis* ol. Do Sro. Jakobino ya komandis vu sendar ol, ma vu ne *sendis* ol, e vicee vu efacis ol. Pro quo?

La yunino abasis la kapo e tacis. La viro despacienteskis, ed il avancis lente ad el. Ed il repetis, anke timigante lente, sua questiono.

–Pro quo vu ne sendis la letro, Ivana?

El pavoregis pro la viro qua duris avancar minacante ad el, ed el lore kridis:

–Pro ke me ne volis chefo nigra. Ne ocidez me!

Il cesis avancar, ridetante satisfacata.

–Vu ya desprizas l'ideo, ka ne? –il questionis, ankore furioze. –Vu ne volas

komandesar da nigro, dicar a me "Yes, sioro". Vu devus mem salutar me singladie, portar a me kafeo. Ed omno dum du longa yari. O plu multo, se me decidus kandidatigar altra nigro, e lu, altran. Vu pensis ke Old Iosef foleskis, ka? O ke il esis ya tro olda. Il ne bone komprenis quon il agis: il kondamnis vu, yuna belino, servar dumvive un nigro pos l'altra. Il ya meritis mortar, por salvar vua digneso. Vua blanka digneso.

-Il ne esis yurizita agar to a me.

-No. -konkordis il. -Kompreneble, no.

-Me ne povis perdar mea vivo tamaniere.

-Nedicinde, no. Ivana. Me komprenas lo -dicens il emfazoze.

-Me esforcegis komprenigar lo da il, ma il ne volis audar me. Do, me ya devis ocidar il.

-Yes. -Il sucesis celar sua chagreno e desprizo pro to quon il audis, por kurajigar el parolar pluse.

-Me pozis en lua kafeo la narkotivo quan me havis en mea burso. Me savis ke me ne havis suficanta por mortigar il, ma ya por dormigar il longatampe. Do, me rieniris l'edificio, kande la gardisto iris kontrolar la enireyo precipua, e me celis en altra kontoro, til ke me konjektis ke il dormas. Pose, me pulsas la cizo en lua nuko, e me departis, forprenanta la kafeuyo, qua povus havar traci dil narkotivi.

-Quale vu departis?

-Per l'enireyo precipua. Olu ne povas apertesar de extere, ma ya de interne.

Ivana duris parolar en paniko, quale puereto deskovrita da genitoro pos ruptar vazo. Karlo, la "genitoro", questionis:

-Pro quo vu dormigis il ante ocidar il? Ka por ke il ne konciis kande vu ocidis il?

-No. Me dormigis il, pro ke se il esabus vekanta, me devabus luktar kontre il, e me havis nula posiblajo vinkar tale.

-Kande me eniris la kontoro tamatine, esis taso falinta sur la sullo. Ube ol esas nun?

-Me eniris quik pos ke vu ekkuris, e me deskovris ke me obliviabis la taso. Quale la kafeuyo, anke olu mustis havar traci di narkotivi. Do me forprenis ol, ante atencigar pri l'ocido al ceteri. Regretinde, to donis a vu la tempo por eskapar, nequale me deziris.

-Co suficas, Sro. Kardinali, multa danko -dicens Inspektero Jorjo Quesada, ekirante del balno-chambro, sequata da Lukas Martino ed Ana Kardinali. Elca kuris embracar sua spoza. Martino manotagis la sekretario. Quesada dicens:

-Sro. Ivana Kroniero, vu esas arestita pro l'ocido di Sro. Iosef Jakobino. Vu esas yurizita restar tacanta.

-Nur un kozo, Inspektero -demandis Karlo Kardinali, e pose, ad Ivana: -Ka tu savas, idioto, ke tamatine me venis dicar a Iosef, ke me *refuzis* lua propozajo?

48ma Ceno

Plu tarde, l'omna kontisti arivis. Anke Mirta Pasero livis tempope sua labor-plaso, por audar kun li la expliki finala en la chambro generala dil 4esma. etajo.

-Quale vu saveskis la verajo, Inspektero? -questionis Petro.

–Fakte, vu skribis olu a me, sioro. Vua automobilo haltis en la strado e lo provokis granda amasigo de automobilo en la strado. To esis tre desfacile nevidebla, ma Sro. Kroniero ne mencionis lo en sua skribajo por me, malgre ke el alegis observir vu. To montras ke el mentiis kande el dicis interesesar pri vu.

–Yes, ultre la fakto ke ye poka hori plu tarde, el renkontris amoroze kun Horatio Pretori –kompletigis Petro akre.

–Ma ka vu ne savas, Inspektero, ke mulieri nultempe esas interesata pri automobilo?
–jokis Mirta, e ridetis a Petro.

–Quale tu savas ke me dicis to, Mirta?

–Ho, Inspektero Quesada judikis kom interesiva lektigar da me tua deklaro.

–Irgakaze, l'incidento pri l'automobilo nur atencigis me pri quo interesis la sekretario. Ma esis altra kozo plusa. Segun el mencionis, kande el celis en la strad-angulo el vidis vu, Sro. Pasero, ekirar en l'automobilo di Sro. Monti. Or, esas ya neposibla vidar del strad-angulo qua vehas en singla automobilo qua ekiras de Edificio Centrala. Ton probis me ipsa, e me faliis, malgre ke me havas tre bona vid-kapableso. E fine, se Sro. Monti jiris cirkum la dom-insulo, pro quo il ne vidis Sro. Kroniero, dum pasar preter el? Omno pensigis ke el ya rieniris nemediate, dum ke vu, Sro. Pasero, esis en la balno-chambro, jus pos ke l'automobilo di Sro. Monti haltis. Lore el celis ulaloke en l'edificio, ante ke el videsis da Sro. Pasero o dal gardisto. Ya de sua celeyo —interne del edificio— el povabus observar vu eniranta l'automobilo di Petro Monti, e kompreneble, anke de sua celeyo, el ne povis saveskar ke olu haltabis en la strado ye kelka minuti antee. La ceterajon, vi ja savas.

–Tamen, esas altr explikuro posibla por la krimino, Inspektero –partoprenis Karlo. – Me povabus konkordir antee mea alibio kun Ana, por ocidar Iosef Jakobino, same kam Ivana agis. Vu ne povis konstatar mea alibio, ecepte pro mea spozo.

–O mea alibio, pro tua deklaro, Karulo. Ni amba alibiizis l'unu l'altra.

–Ma pro quo tu volabus ocidar Old Iosef? –questionis Albert.

–Quale Petro dicis, pro ke me ne prizis la kandidato di Iosef.

–Ma la kandidato esis tu! Lektez la letro!

–Ol esas falsa, Albert. –respondis Ana.

–Nu, nur *mi*-falsa –korektigis Quesada. –Ni trovis olu nekompleta en la komputoro dil ocidito. Sro. Kroniero efacabis olu, ma en la Polickeyo esas homi qui facile desefacas dokumenti komputorala. E me kompletis olu segun la modelo furnisita da Sro. Rivi, via antea delegito.

–Ma l'agnosko dil jeranto... –objecionis Rose.

–Sro. Santanjelo afable signatis la fals dokumento por ni, sioro.

–Do Karlo ne esas la kandidato oficala –mencionis Viktor.

–Teknikale, no, pro ke Sro. Kroniero preventis lo, ma lo ya esis l'intenco di Sro. Jakobino –respondis Quesada.

–On ne ya bezonas la kandidatigo oficala por esar kandidato, Karlo. Pro quo tu ne kandidateskas, quale Old Iosef deziris? –adjuntis Rose.

–Vu ya havus mea voto –promisis Mirta.

–E la mea, nedicine –adjuntis Albert.

Omni regardis lore Viktor e Petro, expektante. Li interregardis e fine Petro promisis:

–Anke me votos por vu, ker... Karlo.

Omna okuli adresis su nun a Viktor, qua fine dicis:

–Ho, me ne savas. Quon vu propozas agor kom delegito?

Unesmafoye, pos multa tempo, Karlo ridis en sua laboreyo. Il respondis:

–Vu esis la maxim prudenta de omni, Viktor. Me prizas to. Vi vartez til lundio. Lore me savigos da vi mea propozaji kandidatala.

49ma Ceno

Karlo ed Ana iris tavespere retrohavar del policeyo la pozedaji quin ilta lasabas en la laboreyo, ye la dio dil krimino. Quesada dicis:

–E me kredas ke co esas anke vua, Srlo. Kardinali.

–Mea plumo! Ube ol esis?

–Sro. Kroniero uzis ol kom sua lasta probacho akuzar vu pri la krimino. El prenis ol posible de vua valizeto, ma el asertis trovir ol en la krimino-ceneyo. Nedicinde el inventis omno.

–Vu havas ankore questiono respondenda a ni, Inspektero –memorigis Ana. –Quale vu savis ke Karlo e me ne kunagis por ocidar Iosef?

–Me fakte ne savis, sioro. Erste kande Sro. Kroniero konfesis sua krimino me pareskartis ta posibilajo. Tamen me devas agnoskar, quale me ja dicis a vua spoza, ke il agis ya kom stulto per eskapar —vu pardonez me, siorulo—, ma nule kom kriminanto. Ed il anke agis kom viktimo di odio rasala, to quon, me konfesas, me ne konsiderabis antee.

–To esis stranja krimino –komentis Karlo. –Blanko ocidis blanko pro rasismo, sen mem probar akuzar la nigro skopata dal rasismo, til ke esis ya tro tarda e la akuzo ja esis nekredibla.

–Fakte la krimino esis ne pro odio rasala, ma plu exakte pro pavoro –korektigis Quesada.

–Pro pavoro? Kad Ivana timis Old Iosef?

–No. El timegis *vu*. El perceptis ke Sro. Jakobino expozis el a vu, e pro to el ocidis il.

–Inspektero, me juras ke me nultempe nocis Ivana. Ya ne konciante, e segun me memoras, anke ne nekonciante. Me nulaokazione dicis ad el mem plu multo kam frazeti di politeso.

–Yes. Me savas lo, sioro. El ne timis vu pro irgo quon vu agis, ma pro to quon el lernis dumvive ke vu, kom nigro, esis kapabla agar. Ka vu ne timis ke vua kunlaboranti dicus a vu “nigracho”, quankam li fakte nultempe dicis to a vu?

–To esas ya tre diferanta –objectionis Ana. –Quoniam li ya nultempe nomizis Karlo ye nigracho, li tamen ya maxim ofte agis agresive kontre il. Ma Karlo nultempe agis agresive kontre Ivana. El ne esis *jurizita* timar il, pro ke il nulakaze montris su kom menaco ad el.

–Ne Sro. Kardinali, yes. Ma suficas ke ulatempe, ulaloke, ula nigro atakis ula homo blanka, por ke homi quale Ivana pavoreskez pri la tota nigraro.

Karlo respondis:

–Exakte: ulatempe, ulaloke, ula nigro. Ne me. Ma to quon vu dicas es tre danjeroza. Semblas ke vu argumentas ke Ivana e me esas sama.

–No, maxim evidente no. Ivana es ocidero. Vu ne esas. Me parolas pri perceptaji. En elua percepto subjektala, vu reprezentis por el risiko evitenda irgequale el povus.

–Pro quo vu konfrontigis me ad Ivana camatine? Pro quo ne vu akuzis el direte?

–Me ne havis pruvi kontre elu. Me ne povabus akuzar el pri la krimino. Kontree *vu*, Sro. Kroniero timis. Pro to, el divenis ocidero. Ed anke pro to, el konfesis sua krimino a vu, kande el iracigis vu, ed el timis ke vu ocidus “anke” el.

–To es absurdajo, Sro. Quesada –dicas Ana. El ne povas timir ke Karlo ocidus *anke* el, nam el ya savis ke ne il ocidis Iosef, ma el ipsa.

–Me ne parolabas ankore kun el, ma me imaginas ke en elua mento, ya vua spozo ocidigis la delegito. En elua mento, el esis l’instrumento, l’armo. Ma Srlo. Kardinali koaktis el ocidar. En elua mento, el havis nul altra posiblajo kam to quon el agis. Vua spozo lasis ad el nula voyo kam ocidar o riskar sua vivo future.

–Ka lore el esas neblaminda pro sua krimino? –questionis Karlo.

–No, sioro. El ya esas blaminda. El programis l’ocido dum un tota dio. El restis en l’edificio dum hori, ed en sua tota saneso mentala, el ocidis homo, e celis lo dum du dii. Segun mea experienco, el esos kondamnita pro to. Mea argumento esas ke diskrimino ofte agas kontre la diskriminanto. Sro. Kroniero sufros nun yari en karcero pro sua propra rasismo. Pluse, kompreneble, la maxim granda viktimo hike, esabas, quale vu dicas, Sro. Jakobino, blanko ocidita da blanko pro motivi originale di odio rasala.

–E me, la supozita viktimo dil rasismo, subisas nula konsequajo dil krimino, ecepte pro mea fugo dum un dio.

–Exakte –konkluzis Quesada –Diskrimino agis kontre triesma viktimo e kontre la diskriminanto, ma ne kontre la diskriminato. –Do, vu kandidatigos vu por l’ofico di delegito. Quo decidigis vu?

–L’apogo di Viktor.

–Di Viktor, Karulo? Ma il ne promisis a tu apogo.

–Il promisis a me konsideror mea propozaji. Me ne esperas pluso. Me ne esperas votesor nur kom kompenso po mea sufrado dum ca tempo. Me deziras votesor pro mea kapableso. E camatine nur Viktor promisis a me decidor sua voto segun mea kapableso.

–Kad esos altra kandidati kam vu?

–Maxim probable, yes. Iosef esis la precipua opozanto ad aceptar la advokati en la triesma etajo. Nun, li demenajos ad Edificio Centrala, e me tre surprizesus ke nulu de li kandidateskus por la deletigeso.

50ma Ceno

Ye la sequanta dii, Oskar Santanjelo serchis remplasanto por Ivana Kroniero. Letitia Rubino e Maria Germano prizentis su por l’emplojo. Sro. Rubino selektesis kom la nova Sekretario Delegitala.

Ya ula advokato kandidatigis su por la sucedo. Ma Karlo vinkis tre facile. Dum du yari, il ofris tre bona agado kom delegito.

Saveskante pri la vinko di Karlo Kardinali, la recente kontratita Letitia Rubino demisionis kom Sekretario Delegitala. La nova selektato esis lore Maria Germano. Pro lo, Letitia Rubino esis indikata kom la nova netigisto por la kontoro dil Delegito. Kande on anuncis lo ad el, el tote demisionis kom employato di Edificio Centrala.

La demisiono di Letitia Rubino permis ke Andro Marsuino, la spozo di Rose, esez admisata kom nova netigisto. E tale, li povis divorcesar. Lo signifikabus granda risko, nam Rose, e nun anke elua amoranto, laboris ibe. Ma Rose ed Andro ja konversabis pri elua amoranto, ed el saveskis ke anke Andro renkontris sekrete altra muliero.

Kun kelka humuro, Cezar Burgi e Paula Flavi sendis a le Kardinali invito, lor lia mariajo. Kun la sama humuro, e ye la granda surprizo dil mariajesanti, Karlo ed Ana acceptis l'invito.

Mirta, Viktor e Petro riamikesis itere, ma li omna decidis ke depos lia disputo, li ne ja havus itere relati tro personala kun altra kunlaboranti. Depose, lia akompananti dumnokta devus esar tota nekonocati quin li renkontrus en ula loko publika, e qua precipue konocas nulu laboranta en Edificio Centrala.

Malgre ke omni questionis lo plurfoye de il, Viktor sempre refuzis responder por qua il votabis. Ton prenis Karlo kom agnosko ke Viktor votabis por il. E kande Karlo devis anunciar sua kandidato sucedor il, il sen hezito selektis Viktor Tamburino, ilqua kompreneble vinkis tre facile kom kandidato di delegito sucesoza.

Ivana Kroniero esis ne tro longe enkarcerigita. Lua advokato reduktigis la puniso demandata dal akuzanto, per igar Karlo deklaras eluafavore. La juriani kompatis el kande il deskriptis detaloze elua sentaji e percepti lor ocidar pro pavoro. Lo maxim konvinkiva ne esis, komprenende, la naraco ipsa, ma la fakto ke la motivo di elua pavoro sidis koram la juriani, kom naracanto.

Lor l'enkarcerigo, Ivana recevis la vizito di nur un nefamiliano, qua venis akompanar el tam freque kam il povis: Karlo Klaudius Kardinali.

Indexo

La sucedanto	3	25ma Ceno	25
Dediko	3	26ma Ceno	27
Rezumo	3	27ma Ceno	27
Listo di Personi	4	28ma Ceno	27
Lundio	5	Merkurdio - Vespere	28
1ma Ceno	5	29ma Ceno	28
2ma Ceno	6	30ma Ceno	28
3ma Ceno	8	31ma Ceno	29
4ma Ceno	8	Jovdio	30
Mardio	9	32ma Ceno	30
5ma Ceno	9	33ma Ceno	31
6ma Ceno	10	34ma Ceno	32
7ma Ceno	10	35ma Ceno	34
8ma Ceno	11	36ma Ceno	36
Merkurdio - Matine	12	37ma Ceno	37
9ma Ceno	12	38ma Ceno	38
10ma Ceno	12	39ma Ceno	40
11ma Ceno	12	40ma Ceno	41
12ma Ceno	13	41ma Ceno	42
13ma Ceno	14	42ma Ceno	42
14ma Ceno	15	43ma Ceno	44
15ma Ceno	16	44ma Ceno	44
16ma Ceno	17	45ma Ceno	45
17ma Ceno	17	Venerdio	46
18ma Ceno	19	46ma Ceno	46
19ma Ceno	20	47ma Ceno	46
20ma Ceno	20	48ma Ceno	48
Merkurdio - Posdimeze	22	49ma Ceno	50
21ma Ceno	22	50ma Ceno	51
22ma Ceno	23	Indexo	53
23ma Ceno	24	La Autoro	53
24ma Ceno	24		

La Autoro

Eduardo A. Rodi naskis ye la 6ma. di junio 1971, en Santa Fe, Arjentinia, ube il rezidas depose. Il docas la lingui Angla e Portugalana ed esas Anglalinguo-tradukisto. Il divenis Idisto en januaro di 2002, pos kurtega lernado (de apene sis dii) di Esperanto, lor serchadar vortari Esperantal en serchili Internet-ala. “*La sucedanto*” esas lua unesma verko literaturala en irga linguo, artificala o naturala.